

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15 Şubat 2012 Çarşamba

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

15 Şubat 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Savfa

Türkiye’de Bulunan Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenlerin Sorunlarının İncelenmesi Alt Komisyonunun hazırladığı, Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadır Kentler Hakkında İnceleme Raporu’ nun görüşülmesi, maddelerinin müzakere edilmesi

1:46

İÇİNDEKİLER

	<u>İl</u>	<u>Savfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:46
Levent GÖK	Ankara	2:6, 23:25, 32:33, 35, 40:41, 42:43
Malik Ecdar ÖZDEMİR	Sivas	6, 15:20, 22:23, 25:26, 28:32, 39:40, 41, 42, 46
Cemal Yılmaz DEMİR	Samsun	6:8, 15, 33:37
Nevzat PAKDİL	Kahramanmaraş	8:9, 43, 44
Refik ERYILMAZ	Hatay	9:12, 15:17, 23, 27:28, 35, 38:39, 45:46
Ertuğrul KÜRKÇÜ	Mersin	13:14
Hamza DAĞ	İzmir	14:15, 16:17, 19, 23

Kerim ÖZKUL	Konya	18, 26:28, 31
Atila KAYA	İstanbul	19:21, 36
İhsan ŞENER	Ordu	21:23, 33
Ülker GÜZEL	Ankara	25
Oya ERONAT	Diyarbakır	32, 39
Yusuf HALAÇOĞLU	Kayseri	36, 37:38, 43:44, 45
Önerge		41
Ertuğrul KÜRKCÜ	Mersin	45

Açılma Saati: 10.39

Kapanma Saati: 12.52

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

BİRİNCİ OTURUM

15 Şubat 2012 Çarşamba

Açılma Saati: 10. 39

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 24' üncü Dönem 2' nci Yasama Yılı 7' nci toplantımızı açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, gündeme geçiyoruz.

Gündem, sizlere de ulaştığı gibi, Başkanlık sunuşları ve **Türkiye'de Bulunan Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenlerin Sorunlarının İncelenmesi** Alt Komisyonunun hazırladığı, **Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadır Kentler Hakkında İnceleme Raporu'nun görüşülmesi, maddelerini müzakere edeceğiz.**

Değerli üyelerimiz, Başkanlık sunuşlarında birkaç hususa değinmek istiyorum. Yine, sizlerin de bildiği üzere, 4-5-6 Şubat tarihlerinde Uludere-Irak sınırında 34 vatandaşımızın ölmesi olayıyla ilgili olarak alt komisyonumuz incelemelerde bulundu. Orada vatandaşlarımızla görüştük, kamu görevlilerini dinledik, olay mahalline gittik. Detaylı ve faydalı bir inceleme oldu. Bugün de, inşallah, bu salonda Heron görüntülerini izleyeceğiz. Komisyon üyelerimize sadece açık olacak bir toplantı olacak. Toplantımız diğer milletvekillerimize ve basın mensuplarına kapalı olacak. Şimdiden daha duyurmuş olalım. İlgi duyan Komisyon üyelerimiz bu toplantıya katılabilirler, saat 15.00' te.

Bunun dışında, yine, cezaevi alt komisyonumuz 12-13 Şubat tarihlerinde Kıbrıs'ta bir incelemede bulundu, Kıbrıs'ta bulunan askerî cezaevini inceledi. Onun da raporunu önümüzdeki günlerde burada müzakere edeceğiz.

Bunun dışında, daha önce alınan karar gereğince, 21-22-23 Şubat tarihlerinde Almanya'da incelememiz olacak. Neonaziler tarafından 2000 ve 2006 yılları arasında 8 vatandaşımız, biliyorsunuz, katledilmişti, öldürülmüştü; bununla ilgili olarak bir program icra ettik. Alman Cumhurbaşkanı Sayın Wulff, aileleri toplayıp bir taziyeye töreni yapacak, bir anma töreni yapacak. Öncelikle o törene katılacağız, bunun dışında aileleri dinleyeceğiz ve Federal Mecliste de yine

görüşmelerde bulunacağız. Bunun da raporunu daha sonraki günlerde, inşallah, sizlerle hep birlikte paylaşacağız.

Bunun dışında, değerli arkadaşlar, 26 Şubat 1992 tarihinde Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesinde büyük bir katliam yaşanmıştı. Henüz daha belki vakit var bunu anmak için ama belki başka toplantı yapamayız diye ben bugünden bu konunun hem Türkiye kamuoyuna hem dünya kamuoyuna duyurulması açısından birkaç kelime etmek istiyorum. Burada tarihin ender gördüğü katliamlardan bir tanesi yaşanmıştı. 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere 613 Azeri vatandaşı Ermenilerce katledildi. Ben bir kez daha bu olayı lanetle kınıyorum. En büyük insan hakkı ihlali burada gerçekleştirilmiştir. Ölenlere Allah'tan rahmet diliyorum ve kalanlara da sabırlar ihsan etmesini diliyorum. Elbette bu konuyu her zaman canlı tutacağız ve bu insan hakları ihlali meselesinin de mutlaka bunun da dünya kamuoyunda yaygınlaşması için elimizden gelen her şeyi yapacağız diyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, şimdi gündeme geçeceğiz.

Gündeme geçmeden önce söz talebiniz mi var Levent Bey?

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet efendim, benim gündemle ilgili bir değerlendirmem olacak izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, bugünkü yaptığımız toplantının gündemini aldığımda, gündemimizin Başkanlık sunuşları ve Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadır Kentler Hakkındaki İnceleme Raporu'na ilişkin iki maddelik olduğunu gördüm.

Şundan dolayı söz aldım: Türkiye bence tarihinin en ağır insan hakları ihlallerini yaşadığı bir dönemden geçiyor. Gün geçmiyor ki ülkemizin her bir yöresinden insan hakları ihlallerini ilgilendiren çeşitli konular gelmesin. Bence gündemimizi oluştururken her iki toplantı arasındaki bu hak ihlallerinin de basından ya da kişisel ya da Komisyonumuza gelen ihlallerin kamuoyunun bütününe ilgilendiren boyutlarını da gündemlerimize taşımamız gerektiğini düşünüyorum.

Örneğin -hemen çok canlı bir örnek vereceğim- Hopa olayları sırasında, bildiğiniz gibi, bir emekli öğretmen gösteriye katıldığı sırada vefat etti. Bu bir müddet "Kalp krizi geçirmiştir." diye açıklandı. Ancak önceki gün Türk Tabipler Birliğinin orada hayatını kaybeden Metin Lokum hakkında hazırladığı rapor basına yansıdı ve bu ölüme neden olan olayın bir kimyasal gaz sonucu olduğu konusunda tam bir görüşlerini belirttiler. Dolayısıyla, burada olay sırasında bir çevre hadisesinde çok basit ve anlaşılabilir bir etkinlikten ötürü orada bulunan bir insanımızın doğal bir süreç yoluyla değil, tam tersine oradaki güvenlik güçlerinin kullandığı bir kimyasal gazın neden olduğu bir etkileşim nedeniyle öldüğü rapora bağlanmıştır. Bu bence Komisyonumuzun gündemini oluşturan bir olay olmalıdır, yani rapor bu şekilde çıktıktan sonra ve ben bunu da öneriyorum yani bu konuyu da gündemimize almayı öneriyorum. İşin boyutunun ben orada değiştiğini görüyorum. Çünkü artık

devletin ya da güvenlik güçlerinin yurttaşlara yönelik bir tavrı nedeniyle bir ölüm olayı gerçekleşmiştir. Şimdi, insan haklarının ciddi bir boyutudur çünkü toplantı ve gösteri yürüyüşü gibi çok temel bir anayasal hakkını kullanan bir kişiye karşı uygulanan bir fiziki etkinliğin sonucunda bir hayat kaybedilmiştir ve bildiğiniz gibi, Metin Lokum da Hopa olaylarının artık çok sembol bir ismi olmuştur. Bunun da Komisyonumuzun gündeminde yer almasını ben özellikle rica ediyorum.

Bu olaydan yola çıkarak en azından bundan sonraki gündemlerimizde yani Komisyonumuzun belki diğer partilerdeki arkadaşlarımızla da görüşmesinde bence yarar var. Hazırlık olması amacıyla yani gündeme getirilecek konular açısından burada değil de örneğin ben bunu gündeme şu anda alıyorum ama belki herkes hazırlıklı değil ama hazırlıklı olması amacıyla belki birkaç gün öncesinden bu tip değerlendirmeleri bir ayak divanı yaparak da aramızda saptamanın yararlı olacağını düşünüyorum. Örneğin, işte, Ertuğrul Bey burada, Atila Bey burada, bizlere ya da diğer partilerden de arkadaşlarımıza haber verdiğiniz anda yani bu gündemde, sizlerin belki o anda göremeyeceği ama bizlerin fark ettiği kimi olaylar da Komisyonumuzu ilgilendirir diye düşünüyorum ve Metin Lokum da çok canlı bir örnek olarak önümüzde duruyor. Bunun da gündemimizde bizim insan hakları açısından incelenmeye değer bir noktaya geldiğini ben düşünüyorum.

Bir ikincisi, dün Adalet Komisyonunda MİT Yasası'nda yapılacak değişikliği tartıştık. Bildiğiniz gibi, İnsan Hakları Komisyonumuzun alt komisyon olarak da bu yasaları incelemekle görevli bir yetkisi var. Bu yasa niçin buraya gelmedi? Çünkü bu yasanın gerekçesinde açıkça görevin niteliğinden doğan ve görevin ifası sırasında işlenen suçlardan bahsediliyor. Kimdir bunu işleyen suçlular? Devlet görevlileri. Şimdi, "insan hakları" kavramına baktığınız zaman, devlet görevlilerinin yaptığı her hak ihlali ve suç bizim işimizdir diye düşünüyorum. Bu nedenle bu yasanın da burada görüşülmesi gerekir idi. Bu yasanın buraya gelmemesi büyük bir eksiklik. Dün de Komisyondaki tartışmalarda başka konular da gündeme geldi ama bizim Komisyonumuz açısından Komisyonumuzun gerek kendisine tanınan yetkisi gerekse saygınlığı ve gerekse gerekçede ve kanunda tarif edilen suçlar açısından tam da ilgi alanı idi.

Yani bir devletin görevlilerinin, bir MİT görevlisinin haber alma hakkı doğaldır, MİT görevlisinin bir örgütün içerisinde yer alıp bilgi alma hakkı doğaldır ama MİT görevlisinin örgütün içinde, örgütün faaliyetleriyle beraber suç işlemesi doğal mıdır? Bu ne yazıktır ki...

BAŞKAN – Levent Bey, yani öneri olarak sanırım bunu soruyorsunuz.

LEVENT GÖK (Devamla) – Evet, yani şundan dolayı geliyorum Sayın Başkanım: Yani öylesine bir garip...

BAŞKAN – Çünkü gündeme geçmemiz lazım.

LEVENT GÖK (Devamla) – Tabii, tabii, yani fazla uzatmak niyetinde değilim.

Yani bir çarpıcı noktanın altını çizmek istiyorum. Dün Adalet Komisyonunda Sayın Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ da vardı. Bekir Bozdağ'ın kamuoyuna yansıyan çok yanlış bir demeci de maalesef hepimizi derinden sarstı, vicdanlarımızı etkiledi. Yani Bekir Bozdağ açıkça şunu söyledi: "Yani bir MİT görevlisi suç işlemeyen nasıl örgüt üyesi olacak ki?" denildi. Değerli arkadaşlarım, yani bu o kadar vahim bir değerlendirmedir, o kadar yanlış bir saptamadır ki bu olay bizi alır götürür, başka yerlere götürür.

Bakın, bu Meclis geçtiğimiz yıllarda da hep bu tarz olayları araştırmakla kendini yükümlü kıldı. Örneğin, Susurluk hadisesi. Biz niye Susurluk hadisesini araştırdık? İşin içinde bir polis memuru vardı, müdürü vardı; aranan, Abdullah Çatlı gibi isimler vardı...

BAŞKAN – Levent Bey, bir gündeme geçsek de bunları gündemde de konuşabilirsiniz aslında. Yani şöyle, gündeme geçtikten sonra söz alsanız... Çünkü gündeme geçemiyoruz, ondan sonra da...

LEVENT GÖK (Devamla) – Bu ama bizim gündemimizi oluşturmalı idi diye söylüyorum yani MİT Yasası da.

Yani biz şimdi, yıllar önce, bir dakika karanlık eylemleriyle başladığımız, Türkiye'nin aydınlatılmasına yönelik bir eylemden nerelere geldik. Yani artık Başbakan Yardımcısının savunduğu bir noktaya gelindi, üzerinin kapatılmaya çalışıldığı bir noktaya gelindi, MİT görevlilerinin suç işlemesinin teşvik edildiği... Bunun sonucu nereye kadar varabilir? Yani MİT görevlileri suç işleyebilir mi? MİT görevlilerinin amacı suçu önlemektir. Yani varsa, bomba atılacak yeri bildirmektir. Ama şu anda dehşetle izledik ki dün Adalet Komisyonundaki tartışmalarda da yani Türkiye'de belki olan binlerce faili meçhul olayın içerisinde istese de istemese de artık MİT işin içindedir, istese de istemese de. Dolayısıyla, MİT Yasası'nın da buraya gelmemesini büyük bir eksiklik olarak görüyorum ve Türkiye'nin olağanüstü günler yaşadığı bu dönemlerdeki başta Hopa olayı olmak üzere, Metin Lokum'daki çıkan rapor olmak üzere bunun da gündemimize alınmasını ben öneriyorum.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir kısa açıklama yapayım: Özellikle burada, biliyorsunuz, son gelişmeyle Meclisimiz artık yasa yapma süreçlerine katılıyor diğer komisyonlar gibi. Ama Komisyonumuza hangi kanunun sevk edileceği kararını Sayın Meclis Başkanımız veriyor. Sadece bizim Komisyonumuza değil, diğer komisyonlara da sevk edilecek kanun tasarısı ve tekliflerini, Sayın Meclis Başkanımızın takdiriyle bu işlem gerçekleşiyor. Dolayısıyla, böyle bir kanun tasarısı veya teklifi bize gelseydi şüphesiz ben de görüşmek isterdim ve gündem yapardım ama bize sevk edilmeyince bunu gündemimize alma ihtimalimiz olmadı tabii ki. Bu birincisi.

İkincisi, Hopa olaylarıyla ilgili olarak iki taraflı olarak bir yargı süreci yürüyor. Yani hem orada birtakım sanıklar var, sanıkların da kendilerine yapıldığı birtakım hukuk dışı eylemler ve

işlemler olduğunu söyleyen bir durum var ve orada da yargı süreci yürüyor. Bu dediğiniz rapor, dün ben ona vâkıf oldum. Bu rapor da yargılama sürecinin içerisinde alınan bir rapor değil, bir tabipler odasının veya bir sivil toplum örgütünün kendi içerisinde yaptığı çalışmanın ürünü. Dolayısıyla, henüz daha orada net bir durum yok ama yargılama da devam ediyor. Fakat sizin bunu bir teklif olarak, gündeme alınmasına yönelik bir teklif olarak algılıyorum. Benim, tabii, şahsi kanaatim yargılama sürerken bu konuda bir olaya müdahil olmamız... Belki yetkimiz var ama elimizde daha bilgi, belge yok. İsterseniz buna detaylı bir şekilde bize bir dilekçeyle başvurun yani bu noktada bize olayı anlatan, detaylı bir dilekçe yapın; onu değerlendirelim. Ama benim şu andaki bilgilerimle, gündeme alacak bir pozisyon yok gibime geliyor. Ama ısrar ederseniz oylatacağım. O bakımdan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Şöyle yaparız Sayın Başkanım, yani tabii Hopa olayları Türkiye kamuoyunun çok önemsedığı bir olay. Yani ben bunu burada önerirken bu gelişmeyi de Komisyonumuz nasıl bir normal dilekçelerde başvurulup buraya, bir işlem takip ediliyorsa bunu da, bizim basında gördüğümüz bu tip hadiseleri de örneğin bir ihbar gibi kabul ederek, bir şey gibi kabul ederek işlem yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü Türk Tabipler Birliği, Türkiye'nin en saygın kuruluşlarından bir tanesi ve altında pek çok profesörün imzası olan bir rapordur yani ciddiye alınmayacak bir rapor değildir.

BAŞKAN – Onun için, Levent Bey, isterseniz benim önerimi dikkate alın. Şöyle yapın: Yani o raporu da elde edin, daha sonra detaylı bir şekilde Komisyonumuza dilekçeyle -bugün, yarın, öbür gün olabilir- başvurun, biz de değerlendirelim hakikaten. Yani ben bunu itiraz olsun diye söylemiyorum. Ama şimdi benim de bilgim yok, muhtemelen arkadaşlarımızın da bilgisi yok. Gündeme alınacak, ne konuşacak arkadaşlarımız? O bakımdan, yani isterseniz böyle bir yol izleyebiliriz, isterseniz ben oylatabilirim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır. Şöyle ben yol öneriyorum: Yani bu gündemimize girip yani Komisyonumuzun da takip ettiği işler içerisinde yer alsın, ben onu öneriyorum. Şu anda ben bir dilekçeyle başvursam ne yapacaksınız? Siz arkadaşlarımıza, uzmanlarımıza vereceksiniz dilekçeyi. Ben bu raporun da yani bunun da Komisyonumuzun takip ettiği işlerden bir tanesi olmasını öneriyorum yani bir komisyon kurulsun diye söylemiyorum onu bu konuda.

BAŞKAN – Bugün gündeme alınsın da istemiyorsunuz. Yani bugünkü gündeme alınsın demiyorsunuz o zaman. Bugünkü gündeme alınsın istemiyorsunuz onu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bu, gündemimizde takip edeceğimiz işler...

BAŞKAN – İleriki aşamalarda olsun, tamam.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben o zaman bunu bir dilekçeyle size sunarım ama basına çıktığı için dilekçeyle sunmama gerek mi var? Biz yani resen de bunun üzerine gitmeliyiz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – O zaman mutabakata vardık, tamam.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Başkanım...

BAŞKAN – Arkadaşlar, gündeme geçelim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Gündemle ilgili...

BAŞKAN – Şöyle, gündem içerisinde bunu söyleyin. Bakın, şimdi gündeme geçelim, size söz vereyim, gündem içerisinde bunları söyleyin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Aslında Levent Bey'in önerisini ben şöyle algıladım, daha doğrusu benim de önerim o: Bu mutat toplantılarımızda sizin tarafınızdan, Komisyon tarafından derlenip toplanabilir, üye arkadaşlarımız tarafından toplanabilir, iki komisyon toplantısı arasında basında yer almış, en azından hepimizin bildiği insan hakları ihlalleri şöyle bir satır başlarıyla sizin tarafınızdan söylenebilir, üyeler tarafından söylenebilir; birlikte oturulur konuşulur. “Şu şu olaylar yaşandı, bu konuda ne yapabiliriz?” ya da “Bu konuda gelişmeler var.” gibi bundan sonraki toplantıların da gündemini oluşturması anlamında doğru olabilir. Yani sadece baştan ilan edilmiş üç gündem maddesini değil de “Aradan geçen on beş günlük süre içerisinde falan yerde şu olay yaşandı, filanda bu oldu, basında şu tür değerlendirmeler var.” deyip kısa değerlendirmeler yapılabilirse iyi olur. Öneri herhâlde bu şekilde değil mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Evet, şimdi gündeme geçiyoruz.

Mültecilerle ilgili kurulan komisyonun başkanı Sayın Cemal Yılmaz Demir'e öncelikle söz vereceğim ve raporla ilgili bilgilerine başvuracağız.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bildiğiniz gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak 8 Aralık 2011 tarihinde 4'üncü toplantımızda, Türkiye'de bulunan mülteciler, sığınmacılar, yasa dışı göçmenlerin sorunlarına ilişkin incelemelerde bulunmak üzere bir alt komisyon kurduk.

Alt komisyon olarak, Suriye Arap Cumhuriyeti'nde meydana olaylar sonucu yaşanan insan hakkı ihlalleri nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriye vatandaşlarının Hatay ilinde ikamet ettirildikleri çadır kentlerde inceleme yapma kararı alındı.

18-19 Ocak 2012 tarihlerinde yapılan incelemeye, alt komisyon üyeleri olarak ben, Sayın Maraş Milletvekilimiz Nevzat Pakdil, Sayın Konya Milletvekilimiz Kerim Özkul, Sayın Hatay Milletvekilimiz Refik Eryılmaz, Sayın İstanbul Milletvekilimiz Atila Kaya, uzmanlarımızla beraber katıldılar.

İncelemenin konusunu, ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındırıldıkları çadır kentlerde zor koşullarda yaşadıkları, kötü muamele ve tecavüze maruz kaldıkları iddiası ile bölgede asayiş bozucu davranışlarda buldukları iddiası oluşturmuştur.

Hatay’da ikamet ettirilen Suriye vatandaşlarına ilişkin basında yer alan ve Komisyon üyesi milletvekillerimizin Komisyona ulaştırmış oldukları çeşitli şikâyetler ve bilgiler ışığında incelemelerde bulunulmuş ve bu kapsamda değerlendirilmeler yapılmıştır. Bu amaçla, 18 Ocak 2012 tarihinde Hatay Yayladağı Merkez Çadır Kenti’nde, 19 Ocak 2012 tarihinde ise Altınözü Çadır Kenti’nde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Alt Komisyon, 7 çadır kent arasından örnekleme yöntemiyle 2’ sinde inceleme yapmayı, bu amaçla da toplam Suriye vatandaşının sayıca yaklaşık yarıya yakınına barındırdıkları gerekçesiyle Yayladağı ve Altınözü çadır kentlerinde inceleme gerçekleştirilmeyi tercih etmiştir.

İncelemeler sırasında İl Valisi, çadır kentlerden sorumlu kaymakamlar ve diğer idari yetkililerle, çadır kentlerde barınan Suriye vatandaşlarıyla ve bölge sakinleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiş, barınma mekânları incelenmiş ve çeşitli bilgi ve belgeler edinilmiştir.

Bu rapor dağıtıldığı için özet geçiyorum bazı bölümleri arkadaşlar.

Türkiye’ye kabul edilen Suriye vatandaşlarının, Hatay ilindeki 7 çadır alanında Kızılay tarafından kurulan çadır kentlerde barındırıldıkları bilinmektedir. Alt komisyon bu çadır alanlarından 2’ sini bizzat gezerek müşahede etmiş, barınma koşullarına ilişkin çadır kent sakinlerini dinlemiştir. Yapılan gözlemlerde, Suriye vatandaşlarının şimdilik olabilecek en iyi koşullarda ağırlandırmakta olduğuna kanaat getirilmiştir. Bu koşullar elbette ki daha iyi hâle getirilebilir. Özellikle binleri ifade eden kalabalık ortamlarda temizlik ve hijyenin sağlanmasında zorluk yaşanacağı aşikârdır ancak Kilis ilinde yapılmakta olan içerisinde tuvalet, banyo ve mutfak bulunan konteyner evlerin bunu da ortadan kaldıracak olması memnuniyet vericidir. Ayrıca, çadır kent sakinlerince barınma koşullarına ilişkin hiçbir yakınma dile getirilmemiş olması memnuniyetle karşılanmıştır. Barınma dışındaki diğer imkânların, giyecek, yiyecek, ısınma, sosyal aktivite, sağlık, eğitim-öğretim, kurs, izin, diğer hizmetler ve yardımlar... Bunların sağlanmasında yetkililerce her türlü çalışmanın yapılmakta olduğu memnuniyetle görülmüştür. Çocuk kreşinden ebru kursuna, çamaşır yıkama alanlarından sağlık merkezlerine kadar farklı hizmetleri yerinde gözlemleyen alt komisyon, bu hizmetlerin aksamadan verilmesini memnuniyetle karşılamış ve faydalanıcılardan hiçbir olumsuz beyan almamıştır. Burada alt komisyonun dikkat çekmek istediği husus ülkemizde ne kadar süre kalacakları belirsiz olan Suriye vatandaşlarından okul çağındakilerin ilk, orta ve yükseköğrenimlerini ne şekilde sürdürüleceğidir. Kötü muamele ve tecavüz iddialarıyla ilgili olarak alt komisyon incelemeleri ve görüşmeleri sırasında bu iddiaların doğruluğuyla ilgili hiçbir emareye rastlamamış, hiçbir duyum alınmamıştır. Yerel mercilerin ve Dışişleri Bakanlığının da araştırmaları neticesinde iddiaların tamamen asılsız olduğu, Suriye makamlarınca haberlerin Türkiye’ye geçişleri önlemek maksatlı yapıldığı kanaatine varılmıştır.

Suriye vatandaşlarının bölgede asayiş sorunlarına yol açtığı ve bunun da bölge halkında huzursuzluk yarattığıyla ilgili olarak bölge halkı ile Suriye vatandaşları arasında adliyeye intikal

edecek düzeyde yalnızca bir olayın yaşandığı, bunun haricinde önemli bir asayiş sorununun yaşanmadığı dikkate alındığında böylesi büyük bir grubun yol açabileceği asayiş sorunlarının asgari düzeyde tutulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Özetle geçiyorum.

Sonuç olarak: Alt komisyon, ülkemizde barındırılan Suriye vatandaşlarının yaşam şartları, sahip oldukları imkânlar ve çevreyle ilişkileri hakkında olumsuz bir izlenim edinmemiş, yapılan çalışmalar ve sağlanan hizmetleri memnuniyet verici bulmuştur.

Değerli arkadaşlar, bu rapor 5 üyenin, 1 muhalefet şerhi ve 4 üyenin de olurlarıyla imzalanmış ana Komisyonumuza sunulmuştur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, müzakereye açacağım.

Sayın Pakdil’in sanırım bir söz talebi var.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; hayırlı günler diliyorum.

Biraz önce, alt komisyon Başkanımız Cemal Yılmaz Demir Bey’in ifade ettiği şekliyle 5 üye olarak Hatay’da bu incelemeleri yaptık, değerlendirdik hep beraber ve raporu sizlere şu anda alt komisyon Başkanımız Sayın Demir sunmuş oluyorlar.

Benim burada dikkatimi çekmek istediğim husus, bu komisyonun raporunun imza bölümündeki son sayfasında, biraz önce Sayın Demir’in de ifade ettiği gibi, “Suriye vatandaşlarının bölgede asayiş sorunlarına yol açtığı ve bunun da bölge halkında huzursuzluk yarattığıyla ilgili olarak bölge halkı ile Suriye vatandaşları arasında adliyeye intikal edecek düzeyde yalnızca bir olayın yaşandığı, bunun haricinde önemli bir asayiş sorununun yaşanmadığı dikkate alındığında böylesi büyük bir grubun yol açabileceği asayiş sorunlarının asgari düzeyde tutulmaya çalışıldığı görülmektedir.” ifadesi yer alıyor ama sonra da orada, bize intikal etmeyen ama daha sonra medyada yer alan bir husus var, onunla ilgili olarak, bu hususun -ben Başkanlığa bir önerge vermeyi şu anda düşünüyorum- yer almasını istiyorum. Buradaki husus şu, benim teklif ettiğim husus:

“Görülmekte olan ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının barındıkları çadırkentler hakkında inceleme raporuna değerlendirme ve sonuç kısmında son iki paragraftan önce gelmek üzere aşağıdaki paragrafın eklenmesini arz ederim.”

İfade şu:

“Ancak çadır kentlerde geçici korunma statüsüyle konuk edilen Suriye vatandaşlarından bazılarının Suriye’ye kaçırılması olayının içerisinde kamu görevlilerimizin bulunduğu iddiası medyada yer almış ve konu yargı mercilerince soruşturulmaya tabi tutularak tutuklama kararları verilmiştir. Benzer olayların tekrar yaşanmaması amacıyla yetkililerin gerekli etkin önlemleri alması

ve olaya ilişkin sorumluluğu olanların ortaya çıkarılması beklenmektedir.” diye bir ifadenin orada yer almasını arzu ediyoruz çünkü Suriye’de orduda görev almış olan bir kişinin Türkiye’ye geldiği, daha sonra görüntüler medyada yer aldı, götürüldü bir kısım görevlilerce iddiası var. Bu konunun da bu medyada yer alan hususlar dikkate alınarak raporumuza dercedilmesi gerektiğini ifade ediyorum. Sayın Başkanımıza takdim ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani incelemeden sonra böyle bir olay ortaya çıktı. Bunun da bir paragraf olarak raporda yer almasına ilişkin bir önerge verdi. Bu önergeyi oylatmadan önce, Sayın Eryılmaz’ın sanırım bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Eryılmaz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, tabii bu alt komisyonun görevi Suriye’den gelen vatandaşların kaldığı kamplardaki fiziki şartlarının değerlendirilmesi ve ayrıca, bir insan hakları ihlali olup olmadığının araştırılmasına yönelikti. Bunun dışına çıkılarak Suriye ile Türkiye arasında yaşanan siyasi gerginliğin araştırılması bizim konumuzun dışındaydı, oraya pek girilmedi. Yalnız, bu raporda zikredilmeyen fakat sizlerle paylaşmak istediğim birkaç husus var benim oradaki izlenimlerimi, eğer izin verirsiniz, onları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şimdi, Tunus’ta başlayıp daha sonra Mısır, Libya ve en son Suriye’de yaşanan olayların Büyük Orta Doğu Projesi kapsamında yaşanan olaylar olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Suriye’de bir kardeş kavgası, bir mezhep çatışması yaratmak isteyen dış güçlerin olduğu konusunda benim endişelerim var ki nitekim bugün geldiğimiz noktada gerek ulusal gerek uluslararası basında bu konunun ciddi bir şekilde artık değerlendirmeye alındığını görüyoruz.

Bu Suriye’den gelen vatandaşların da maalesef bu güçler tarafından kullanılmak üzere gönderilmiş olabileceği konusunda benim çok derin endişelerim var. Nitekim, bu gelen vatandaşlarımızın yüzde 95’inin iki tane, yani sınıra yakın iki tane köyden gelmiş olması da bu endişelerimizi de haklı gösteriyor. Yani Suriye’nin çok değişik bölgelerinden gelen insanlar değil bunlar, sadece iki tane Cisri Şuğur ve İdlip kentinden gelen insanlar olduğunu görüyoruz ve bu vatandaşların çoğunun orada yaşanan bir provokasyon sonucunda geldiğini görüyoruz. Yani Cisri Şuğur olayında MOSSAD ajanlarının da içinde yer aldığı bir provokasyon yaşandı ve 120 polis ve asker öldürüldü. Bu olaydan sonra, birtakım dedikodularla oradaki insanlar da korkutularak Türkiye’ye maalesef yönlendirilmişlerdir. Gelen insanların sayısına baktığımız zaman, yaklaşık 23 bin, 23 bin 500 Suriyelinin bu kamplara geldiğini görüyoruz. Bunlardan yaklaşık 12-12 bin 500’ünün geri döndüğünü görüyoruz. Bu da ayrı bir soru işaretidir. Bunu oradaki arkadaşlara da sorduk. Madem

gerçekten iddia edildiği kadar çok ciddi bir can güvenliği sorunu yaşıyorsa bu gelen 13 bin kişi nasıl geri döndü? Bu soru hâlâ muallakta. Bu konunun da sorgulanması gerekiyor.

Ayrıca, olayların başlama tarihine yakın İngiltere ve Amerika elçiliklerinin temsilcilerinin de o bölgeye gittiğini de tespit ettik. Bu konuyu orada kaymakam bey de teyit etti. Bu küresel güçlerin bu işin içinde olduğu yönündeki iddialarımızı da aslında güçlendiriyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz diye sorduk. Yani “Bu İngiltere ve Amerika elçiliklerinin temsilcilerinin burada ne işi var?” dedik. Aldığımız cevap, işte bunların vatandaşlarının tahliyesi sürecinde birtakım değerlendirmeler yapılması için buraya geldiklerini söylediler ancak bunun akabinde ne İngiltere vatandaşı ne de herhangi Amerikan vatandaşının o bölgeden tahliye edilmediğini de söylediler. Nitekim İngiltere ya da Amerika’ya gidecek olanların kara yoluyla gitmediğini hepimiz çok iyi biliyoruz. Bizim özellikle yerel basında bu çok ciddi bir şekilde işlendi bu elçiliklerin oraya gitmesi olayı.

Sayın Başkanımızın da dediği gibi, Komisyon Başkanımızın da dediği gibi, orada fiziki anlamda, fiziki şartlarda herhangi bir sıkıntı olmadığını, orada kalanların bütün ihtiyaçlarının çok iyi bir şekilde karşılandığını gördük. Özellikle sağlık konusunda her türlü ihtiyaçları karşılanıyor. Hatta şunu söyleyebilirim: Bugün, sağlık güvencesini olan vatandaşlarımızın dahi yararlanmadığı birtakım haklardan da yararlandıklarını görüyoruz.

Van’daki depremzedelerin yaşadığı koşullarla oradaki vatandaşların ya da yaşadığı koşulları değerlendirdiğimiz zaman, gerçekten arada büyük bir fark olduğunu da görüyoruz. Bu şu sonucu ortaya çıkarıyor: Gerçekten orada kalan vatandaşların geri dönmesinin önünü kesmek ya da onların orada kalmasını teşvik etmeye yönelik birtakım özel çalışmaların olduğu sonucu ortaya çıkıyor. Yoksa dünyanın hiçbir yerinde bir sığınma kampında ki sığınma statüsünde bile değiller bu insanlar, misafir statüsünde bu kadar güzel bir şekilde ağırlanmamıştır. Bugüne kadar, yani bizim gittiğimiz 19/01/2012 tarihine kadar yapılan masraflar yaklaşık 15 trilyon civarında ve maalesef, bu masrafların tamamı Başbakanlığa bağlı Afet ve Acil Yardım bütçesinden karşılanmış. Oysaki eğer bu uluslararası bir sorun ise burada uluslararası kuruluşların bu masrafların karşılanmasına katkı sunması gerekiyordu. Bu sorumluluk da maalesef Türkiye’ye yükletilmiş.

Ayrıca, bir diğer husus da özellikle ulusal ve uluslararası basında sürekli gündeme gelen bir konu, Suriye ordusundan kaçan bazı askerlerin ayrı bir kampta tutulduğu yönündeki iddialar kaymakamlık tarafından da doğrulanmıştır. Onlar ayrı bir kampta kalıyor, biz tabii o kampa gitmedik, bizim konumuzun biraz dışında duruyor dedi Sayın Başkan, biz de pek fazla da üstelemedik. Yalnız, bu en son yaşadığımız albayın kaçırılması olayı da bu çerçevede değerlendirilmesi gerekiyor. Maalesef, o kamplarda kalan Suriye ordusundan kaçan bazı, özellikle en son yakalandığı iddia edilen albayın yaptığı açıklamalar ürkütücü. “Biz Türkiye’de Hatay’da kampta kalıyoruz, eğitim alıyoruz,

lojistik destek sağlanıyor, her türlü koruma sağlanıyor ve biz Suriye'ye girip gerilla taktiğiyle pusula kurarak polis, asker öldürüyoruz.” dedi. Bu, Türkiye Cumhuriyeti'ni, devleti ciddi anlamda töhmet altında bırakan ve Türkiye'yi terörle, teröristlerle iş birliği yapan bir pozisyona sokuyor. Bu, bizim açımızdan özellikle, otuz yıldır PKK'yla mücadele eden, 40 bin şehit veren bir ülke olarak bizim çok daha fazla hassas davranmamız gereken bir konu olduğunu düşünüyorum. Bu olay yarın ileride bizim karşımıza şu şekilde çıkabilir: PKK'ya verilen dış desteğin meşrulaştırılması gibi bir sonucu, bir tehlikeyi de beraberinde getireceğini ifade etmek istiyorum.

Onun dışında, zaten bizim genelde görüştüğümüz insanlar, kamptakiler biraz kalburüstü insanlardı. Gerçi kampın içinde kalanlarla görüşme konusunda herhangi bir engelleme, herhangi bir şey söz konusu olmadı ama misafir kampında kaldığımızda görüştüğümüz insanlar biraz kalburüstü insanlardı ve bu insanlar yönetim değişmedikçe oraya dönmeyi düşünmediklerini de böyle bir siyasi tavır içinde olduklarını da gördük.

Benim özellikle üzerinde durulmasını istediğim önemli bir husus bu muhalif silahlı güçlerin ileride Türkiye'nin başını ağrıtabileceği yönündeki çok derin endişelerim var. Bunlar kampta kalanların istedikleri zaman çıkıp, istedikleri zaman tekrar geri gelmesi ciddi bir güvenlik zaafı oluşturuyor. Bu konudaki endişelerimizi orada da ifade ettik. Oradaki yetkililer de şunu itiraf etti: “Evet, biz kampa gelmek isteyenlere niye geliyorsun, alamayız diye bir şey söyleyemeyiz. Çıkmak isteyenlere de niye çıkmak isteyenlere de niye çıkıyorsun diyemeyiz. Bize verilen talimat bu yöndedir.” dediler ve bu konuda giriş-çıkışların olduğunu görüyoruz. Bu normal bir sığınma kampında yaşanması gereken şeyler değildir ve nitekim, başına yansıyan birtakım eylemlerin gerçekleştirildiği yönündeki iddiaları da güçlendiren nitelikte bir gelişme olarak değerlendiriyorum.

Notlarıma bakıyorum, daha eksik olan başka bir şey var mı? Özellikle yani bu satırbaşı olarak ifade etmek istediklerim bunlar. Fiziki olarak bunların ihtiyaçlarının karşılanması noktasında gerçekten yapılması gereken her şey yapılıyor. Dediğim gibi, belki dünyanın hiçbir yerinde bir sığınma kampında bu İnternet ağının, çocuk parklarının, açık sinema alanlarının ve diğer eğitim faaliyetlerinin olduğunu göremezsiniz. Bu tür etkinlikleri, hatta bir teklif olarak da sunmak isterim, Van'daki depremzedelerin, şu anda çadır kentte kalan depremzedelerin acaba hangi koşullarda kaldığını, burada bir insan hakları ihlali, fiziki şartlarının neler olduğu konusunun da biraz sorgulanması ve araştırılması ve karşılaştırılması gerekir diye düşünüyorum.

Özet olarak, bu insanların orada bu küresel güçler tarafından kullanılmak üzere oraya yönlendirildiği konusunda benim derin endişelerim var. Önemli olan, biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak bu insanlar evlerine, parklarına, topraklarına, tekrar doğduğu topraklara nasıl geri götürülebilir? Bence esas yapmamız gereken konu buydu fakat arkadaşlarımız bunun dış politika konusu olduğunu söylediler, buraya girilmemesi gerektiğini söylediler ama eğer biz oradaki o

insanların sıkıntılarını, yaşadıkları sıkıntıları temelden çözmek istiyorsak bence biraz da o konuda bir araştırma yapmamız gerekiyor. O insanlar istediği koşullarda, sağlıklı koşullarda, fiziki koşullarda olursa olsun çadırda yaşayan bir insan bir kere insan hakları ihlaliyle karşı karşıyadır. Onun için, ben eğer ileriki süreçte, uygun görürseniz, bu konuda bu insanların geri dönmesinin koşullarının yaratılması için bizler ne yapabiliriz, bunun biraz çalışmasını yapmamız gerekir diye düşünüyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, bir bilgi de arz edeyim.

Dün burada yine alt komisyonumuzla birlikte İçişleri Bakanlığımızdan bir sunum aldık. Biliyorsunuz, Türkiye'nin göç politikası konusunda belki biraz dağınık bir durumu var, mevzuat da yetersiz bu konuda. Farklı farklı alanlarda düzenlemeler yapılmış. Dolayısıyla dört başı mamur bir göç kanunu yok. Dolayısıyla, İçişleri Bakanlığı buna yönelik, bu eksikliği gidermeye yönelik bir kanun tasarısı hazırlamış. Burada sunumu yapıldı. Gerçekten, son derece ilerici, son derece insancıl, insan haklarını önceleyen bir kanun tasarısı olarak bunu gördük. Temel felsefesi bu ülkeye her ne amaçla olursa olsun, sığınanın iade edilmemesine yönelik bir yaklaşımla hazırlanmış. Tabii tarihten beri ta Selçuklulardan, Osmanlılardan beri bu topraklara sığınanların kim olursa olsun bu topraklarda barınacağı noktasında bir kültür gelişmiştir. Dolayısıyla, bu anlayış kanuna yansıtılmaya çalışılmış, inşallah en kısa zamanda Meclisimize sevk edilir ve benim arzum da yine bu komisyonda bu kanun tasarısının görüşülmesini istiyoruz ki sizin de, bizim de katkılarımız bu kanuna yansısın. Bunu da antreprantez olarak size arz etmiş oldum.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Bu söylediğinize bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN – Tekrar söz verelim isterseniz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Sadece iki kelime.

Bakın, bizim 2006 yılında Suriye ile Adana protokolümüz var. O protokolü incerseniz bizim karşılıklı, özellikle Suriye'deki PKK militanlarının ve yöneticilerinin Türkiye'ye iadesiyle ilgili bir anlaşma. Keza aynı şekilde Türkiye'de Suriye muhalifi söz konusu yakalandığı zaman, bunların da iadesiyle ilgili protokolümüz var. Bu dünyanın hemen hemen değişik ülkelerinde bu tür protokoller, anlaşmalar yapılır. Siz eğer bir komşu ülkenin yönetimini silahlı güç kullanmak suretiyle devirmeye çalışan insanları biz iade etmeyiz, bunlar terör faaliyetlerine katılmasına rağmen, eğer siz bunu teslim etmeyiz, iade etmeyiz dersiniz, yarın birileri çıkar size karşı silahlı mücadele veren insanları da biz vermeyiz der, koruyup kollar, bu da çok ciddi bir tehlikeyi beraberinde getirir. O hususa dikkat çekmek istedim.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Ben Refik Eryılmaz arkadaşımızın muhalefet şerhinde önemli noktalara dikkat çektiğini görüyorum. Ben de bunlara bir iki nokta eklemek istiyorum.

Birincisi, gerçekten bu raporun şu durumu saptaması gerekirdi diye düşünüyorum: İki ay içerisinde, özellikle Yayladağı Çadır kentinde 13.654 giriş, 9.334 çıkış yapıldığı söyleniyor. Ben bir tek örneği alıyorum. Şimdi bir tek örneği aldığınızda, raporun takdimine göre büyük bir can güvenliği sorununun, insan hakları sorununun yaşandığı söylenen bir ülkeden yapılan bir göçte bu kadar hızlı bir biçimde geriye, can güvenliğinin olmadığı ve insan hakları ihlalinin yaşandığı bir yere bu kadar kitlesel bir geri dönüş olmasının en azından olağan olmadığının altının çizilmesi makul olurdu çünkü nihayet hep kullanılan tabir, hayatın doğal akışı diye bir şey var, bir tehlikenin kendi doğallığı var, ondan kaçarsınız, ona geri dönmezsiniz. Şimdi burada ise tehlikeye koşarak bir geri dönüş gözlemi var. Bu da bu göçün hakkında bir çözülmesi gereken bir problem olduğunu, belki alanına girmese bile not etmesi gerekirdi diye ben düşünüyorum. Bunun eksik olduğunu not etmek isterim.

İkincisi, burada tek bir polise yansıyan olaydan söz ediliyor fakat ben Hatay'dan gelen yurttaşlarımızla Mecliste bir basın toplantısı yaptım, Aralık ayında, 14 Aralıkta. Oradan Alevi kültür derneğinden, esnaf odasından, kent konseyinden gelen insanlar özellikle bu kamplarda kalanların Suriye ile Türkiye arasındaki normal, olağan sınır ticaretine katılan yerli yurttaşlarımızı, o bölgenin halkını sınır geçişlerinden caydırmak için kitlesel eylemlerde buldukları, bununla ilgili herhangi bir önlem alınmadığını, bunun orada yaşayan yurttaşların sınır ticaretini baltalamakta olduğuna dair net beyanlarda bulundular. Ben de bu beyanları Meclis çatısı altına taşımalarına imkân verdim. Bu inceleme heyetimiz bunlara kulak kabartması ve raporunda buna yer vermesi yerinde olurdu.

Üçüncü nokta: Bu Haziran ayında Barış ve Demokrasi Partisi bu kampları ziyaret etti ve o da kendince bir rapor hazırladı. Bu rapordan da hiç söz edilmiyor. İki noktaya dikkat çekiyor rapor. Birincisi, bu misafir tanımının muğlaklığı ve aslında bunun uluslararası sözleşmelerde bir statü olarak karşılığının olmadığı noktasında. Dolayısıyla bu sığınmacıları, onların lehine bakarsak, bir statüsüzlük durumuna düşürüyor. İkincisi, onları barındırana da siyasi implikasyonları dolayısıyla başka bir siyasi sürece ortaklık durumuna koyuyor ki buna da belki bir değinmek icap ederdi.

Üçüncüsü, burada Barış ve Demokrasi Partisinin raporunda bence çok önemli bir başka nokta var. Pek çok televizyon kanalının bu sığınmacıların çadır alanındaki hareketlerini gösteren, onların özel yaşantılarını ve kimliklerini deşifre eden bir yayıncılık faaliyeti gösterdikleri ve eğer bunlar hakikaten bir tehlikeden kaçan sığınmacılarsa sürekli olarak teşhir edildikleri, öte yandan medya tarafından bu kadar yakından gözlemlenmelerine rağmen, insan hakları alanında araştırma yapmak isteyen kuruluşlara aynı kolaylığın sağlanmadığına dair bir yaklaşım var. Nihayet, bu gene bölgeyi ziyaret eden Zeynep Erdim adlı BBC Türkçe servisi muhabirinin bence çok önemli bir gözlemi var. Bu kampların kuruldukları meralar, aslında yöre köylülerinin hayvanlarını otlattıkları bölgeler ve

onların uğradıkları zarar da bu bakımdan bu arazi işgal edilirken karşılanmamış durumda. Dolayısıyla, bir insan hakları ihlali önlensin derken başka bir insan hakkı ihlaline yol açılmış olduğu ortada. Köylülerden biri şunu diyor: “Arazimizi kaybettik. Şimdilik dayanıyoruz ama aslolan herkesin kendi ülkesinde yaşaması.”

İkincisi, Boynuyoğun Kampının yanında evi olan bir başka bölge sakini de diyor ki “Bayağı sigortalı işlerde çalışıyor buraya gelenler.” Dolayısıyla –ne diyelim- bir emek gücü arasında rekabete yol açtığını, bunun düzenlenmediğini, bölge sakinleri iş bulamazken iş bulan başkalarından şikâyet ediyor. Şüphesiz bunun ifrata vardırılsa ırkçılığa yol açabilecek bir boyutu olduğunu ben de kabul ediyorum ama gene de bildiğiniz gibi bütün etnik sürtüşmeler dar iş imkânlarının hakça paylaşılmamasından doğduğu için burada bir kayırma olduğundan şikâyetler var.

Onun dışında, Refik Eryılmaz Arkadaşımızın da dediği gibi, bu doğru olabilir, yanlış olabilir fakat tartışmaya yol açacağı için Suriye’deki duruma dair analizlerin bence raporda yer alması problem çünkü bu durumu tamamen başka bir yönden analiz de edebiliriz. Kaldı ki durum dalgalı geliştiği için Türkiye’nin pozisyonu bile zaman içerisinde değişebilir. O nedenle, hakikaten insan hakları ihlalleriyle sınırlı ve yerel halkın haklarının ihlaline de işaret eden bir rapor olmasını isterdim. O yüzden, bu muhalefet şerhini makul buluyorum. Bunu hazırlayan arkadaşlara da teşekkür ederiz ama daha çok yönlü bir inceleme gerekirdi, bize bu yakıştırdı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Dağ...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız; ben de raporu inceledim ve raporu incelediğimde açıkçası şunu net bir şekilde gördük: Biz, bu raporu görüştüğümüz, raporu gündeme aldığımız toplantıda önerge veren arkadaşlarımız buradaki insan hakları ihlallerinin çok üst boyutlarda olduğunu, oradaki halkımızın, kendi vatandaşımızın ciddi anlamda bundan bir rahatsızlığının olduğunu, kampta yaşayanlara da kötü muamele ve tecavüz noktasında bazı ciddi iddialar olduğunu söylemişlerdi ama raporu okuduğumuzda, kolektif olarak bütün siyasi partilerin temsilcilerinin bu noktada bir tespitlerinin olmadığını, muhalefet şerhinin daha çok siyasi olaylarla ilgili olduğunu gördük. Açıkçası, gerek Avrupa Birliğinde gerekse Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği yaklaşımına göre hem de Türkiye Cumhuriyeti devletimizde mevzuatımızda geçici korunma statüsü olmamasına rağmen, sırf buradaki vatandaşlarımız burada Suriye’den gelen kişiler daha rahat olması açısından bir üç ilke benimsenmiş. Bunlar ayırım yapmadan kabul; ikincisi, asgari ihtiyaçları giderme, yani bu yeme, içme, yatma, barınma ama bunun da ötesine geçilerek kreş, sağlık hizmeti, eğlence tarzı şeyler de yapılmış; üçüncüsü, geri göndermeme gibi. Bu üç ilkenin ziyadesiyle uygulandığını biz

raporda görüyoruz, o açıdan memnuniyet verici bir rapor. Arkadaşların yorumlarından birkaç noktaya da değinmek istiyorum. Açıkçası, bu söylem olarak da sıkıntıya sokabilecek şeylerdir. Van'daki vatandaşlarımızla, oradaki Suriye'den gelen bize sığınan kişileri karşılaştırmak sıkıntı doğuracaktır. Aynı şekilde, oradaki insanlara, raporu okuduğumuzda, talepleri iş alanı noktasındaydı. Ertuğrul Bey iş alanının tahsis edildiği, oradaki vatandaşlara bunun olmadığı noktasında bir söylem vardı. Bu da açıkçası söylem olarak dahi bizim hiç zikretmememiz gereken şey. Zira, benim bölgemde bazı vatandaşlarımız bizim bölgemize başka bölgelerden göç eden diğer vatandaşlarımız da bu söylemlerde bulunuyorlar ve bu açıkçası toplumumuz açısından, ülkemiz açısından yanlış bir söylem olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu alt komisyonun kurulması önergesinin birini de ben vermiştim. Gerçekten...

BAŞKAN – Sizin her talebinizi kabul ediyoruz zaten Sayın Özdemir.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

Tabii, her şeyden önce bir emek ürünü. Bu raporu düzenleyen arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, bir emek vermişler. Gittiler, yerinde incelediler ama samimi, kafamdaki, en azından bizim gibi oraya gitmeyen insanların kafasındaki belli soruların da bu raporda cevaplanması lazımdı. Çok açık ve net, basından takip ediyoruz, haberlerden izliyoruz. Burada, kaldı ki Refik Bey'in söylediğine göre kampın bir tanesine zaten giriş izni yok deniliyor, giden Komisyon üyesi arkadaşlarımız da girememişler.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Biz iki defa gittik, giremedik.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Kaç kamp var?

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Hangi kamp? Yani şu anda girdiğimiz kampı söylüyor Refik Bey.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Evet, evet.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Askerlerin eğitildiği...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Orayı Başkan uygun görmedi.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Gitmeye tenezzül etmediler. Yoksa diğer kamplara izinli olarak gitmek mümkün.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Benim daha önce birkaç arkadaşla girmek istediğim, aynı, gittiğimiz kamp.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Aynı şeyi söylüyorum. İşte, şu anda yani usule uygun müracaat ederek gidilebilir.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Diğer defa Suriye'ye giderken de gitmek istedik, oraya yine kabul edilmedik. Yalnız, bu askerlerin kaldığı kamp konusunda bizim böyle bir talebimiz olmadı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı olmasın çünkü kayıt...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Şimdi, şuraya gelmek istiyorum Sayın Başkan: Tabii, gönül arzu ederdi ki bu rapor hepimizin, en azından benim, kafamızdaki bu sorularımıza cevap verecek netlikte olması lazımdı. Bir: Elbette, sonuçta oraya gelenler de insan. Bu kamplar -sayısı kaçsa- gerçekten sadece insani değerlerle yani kendi ülkelerinde can güvenlikleri olmadığı için korkarak, kaçarak gelen insanlara yönelik bir kamp mı? Ya da hiç bizim üstümüze elzem olmayacak bir biçimde Suriye'den gelen muhaliflerin, bir kısım askerlerin... Nitekim şimdi bu verilen değişiklik önergesiyle "Oradaki muhalif askerlerden birisinin Suriye'ye iade edildiği bu rapora eklensin." deniliyor. Bu amaçla kurulmuş bir kamp mı? Bunların hele gelen giden sayısına baktığımız zaman, gerçekten, birazcık insani değerlerle, oradaki yaşam korkusundan dolayı kaçıp bizim ülkemize sığınmış insanların ötesinde bir görünüm veriyor. Bu raporun bunları belirlemesi lazımdı.

Hamza Bey'in rahatsız olmasına gerek yok. Elbette ben de bir yurttaş olarak şu rahatsızlığı duyuyorum: Tabii ki bize sığınmış olan, hangi ülkenin insanı olursa olsun o insanlara insanca yaşayacak koşulları devlet sağlamalı ama öncelikle kendi ülkesinin yurttaşlarına sağlamak gibi devletin sorumluluğu var. Bunu herkes kıyaslayacak, bu kıyaslamadan da hiç kimsenin rahatsız olmasına gerek yok. Yani Van'da hâlâ insanlar Kızılayın gönderdiği yazlık çadırlarda, altından su geçiren çadırların altında kalmaya devam ediyorlarsa bundan siyaseten yönetim noktasında olan insanların rahatsız olması lazım. Bu rahatsızlığı duyan her sağlıklı insanın da bu rahatsızlığı dile getirmesi gerekiyor. Bunda rahatsız olacak bir şey yok. "Onlar çok iyi koşullarda. Niye onlara bu koşulları, Suriye'den gelenlere sağlıyoruz?" değil, tam tersine, onlara sağlanabilen koşulların, olanakların hiç olmazsa yarısı kendi yurttaşlarımıza üç aydan, dört aydan bu tarafa niye sağlanamadığı sorusunun...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sağlanmadığını nereden biliyoruz?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Çok açık ve net, işte, televizyonlardan görüyoruz kardeşim, hâlâ Kızılay çadırlarının altında kalıyorlar.

BAŞKAN – Karşılıklı olmasın.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hamza Bey...

BAŞKAN – Karşılıklı olmasın arkadaşlar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Başkanım bir izin verir misiniz?

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Giden arkadaşlarımızın hazırladığı raporlar var.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hiç bu konuda üzülme...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Kimin?

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Arkadaşların hazırladığı...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Refik Bey, izin verir mi siniz?

BAŞKAN – Sayın Eryılmaz...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bakış açınızdan belli zaten ne açıdan baktığınız.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Ne alakası var canım!

BAŞKAN – Malik Bey...

HAMZA DAĞ (İzmir) – İmza attığınız rapora kendiniz muhalefet yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Dağ...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hamza Bey niye bu kadar rahatsız oluyor? İzniniz olursa önce beni bir dinleyin.

BAŞKAN – Malik Bey, karşılıklı olmasın.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Van burada, gidersin, eğer bu iddialar yanlışsa Van'la buradaki kampı kıyasla. Bir milletvekili olarak yarın beraber atlayıp gidelim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Gidelim beraber.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hangi koşulda yaşıyor Van'daki insanlar bakalım.

BAŞKAN – Malik Bey, konumuz da Van da değil yani hakikaten şimdi. Van konusunu ayrı bir gündem yapabiliriz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ama Sayın Başkan, arkadaşımızın kıyaslamasıyla geliyorum buraya.

BAŞKAN – Tamam, rapora biraz odaklanalım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hiç kimse Van'daki koşullardan eğer rahatsızsa...

BAŞKAN – Hayır, rahatsız değil. Eksiklik varsa biz de söyleriz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hayır, şu var: Oradaki koşulların kötü olmasından hepimiz rahatsız olmalıyız, ayrı bir olay. Ama bunun dile getirilmesinden hiç kimse de rahatsız olmamalı.

BAŞKAN – Ama gündemimizi de fazla şey yapmadan...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ama iki tane kamp var Sayın Başkan. Bir tanesi Suriye'den gelmiş insanlar, hangi amaçla geldiklerini...

BAŞKAN – Biz şu anda Suriye'yi inceliyoruz ama yani...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, izin verirseniz, ben değerlendirmemi bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Kaldı ki Van'a ben girmedim, arkadaşlarımız söyledi, birbirine de benzeşiyor. Bir tarafta Van'da kendi insanlarımızın kaldığı bir çadır kenti var, bir

tarafıta da Suriye'den gelmiş olan Suriyeli yurttaşların kaldığı çadır kenti var. Doğru mu? Bu kıyaslamayı burada ne yapmayacağız da ne zaman yapacağız?

BAŞKAN – Ama konumuz o mu Malik Bey? Yani o zaman hakikaten...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Şimdi, eğer bu değerlendirmenin...

KERİM ÖZKUL (Konya) – Kişisel değerlendirmeler yapıyorsunuz, objektif değil.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Arkadaşlar amacım...

Sayın Başkan, bir izin verin ama lütfen...

BAŞKAN – Ama Şimdi, bakın...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Arkadaşlarımız müdahale etmesinler.

Benim amacım, Van'daki çadır kentlerde yaşanan rezaleti anlatmak değil. O bu toplantının gündemi değil zaten.

BAŞKAN – Sizin önermeniz burada. Siz demişsiniz ki: "400 tane kadına tecavüz edildi. Şöyle oldu, böyle oldu." demişsiniz. Yani onları konuşalım burada.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, anlatacağım bir arkadaşlarımız ve siz izin verirseniz ben rapor üzerine yani iddialarıma gelmek istiyorum. Bu iddialar benim de değildi. Kaldı ki eğer gerçekten Komisyon bunları görmüş, bu iddialar asılsızsa bundan en çok mutlu olacaklardan bir tanesi de benim. Bu iddialar benim Şahsi iddialarım değildi. Dilekçemi verdiğim günün ertesi gününde, bir öncesinde, sonrasında ulusal basına bakılırsa... Zaten ben dilekçemde de "ulusal basında yer alan iddialar" diye söylemiŐtim. Yoğun tecavüz iddiaları yaşandığı söyleniyordu. Bu, basında çıkan iddialardı. Yoksa, bundan hepimizin mutlu olmamız lazım, ben de mutlu olurum Komisyon bunu görmemiŐse.

Şimdi, asıl işin özü Şu: Yani burada biz geçen dönem de, Sayın Başkan, sığınmacı kamplarıyla ilgili komisyonlar kurduk. Sonuçta onlar da aynı statüde insanlar. İstanbul'da, Tekirdağ'da, Edirne'de gerçekten çok kötü koşullarda yaşayan sığınmacılar var. Yani onlar da sonuçta bu ülkeye sığınmış olan dünya yurttaşları.

Şimdi, buradaki koşulların iyi olmasından memnun olurum, bir kere daha söylüyorum ama buradaki koşulların bu kadar, hem de kendi ülkemizdeki Van'la kıyaslanmasından rahatsız olmaktan Şu yargıya, Şu sonuca varıyorum: Burada özel bir müsamahayla tutulan bir grup var. Nitekim, basında yine bunları okuyoruz. Yani muhaliflerin orada eğitildiği, silahlı eğitim aldıkları iddiaları var. Hükümetin de Suriye'ye karşı tavrı zaten bu iddiaları doğrular nitelikte ve ben bir milletvekili olarak, bir yurttaş olarak bu İktidarın bu tavrından son derece rahatsız olduğumu, tedirgin olduğumu ifade etmek istiyorum. Yani neredeyse Sayın Başbakan ve iktidar aortta bekliyor Suriye'ye saldırı noktasında. Böyle bir anlayış olamaz. Bu gerçekten hem ulusal güvenliğimiz anlamında...

BAŞKAN – Bu defalarca reddedildi ama defalarca reddedildi böyle bir iddia.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, diliyor ve umuyorum ki reddedilir; inşallah, Suriye’yle bir silahlı çatışmaya girmeyiz ama Sayın Dışişleri Bakanının, Sayın Başbakanın ta başından bu tarafa bu Suriye karşı politikasından ben tedirginim, bir milletvekili olarak tedirginim. Doğru olmadığını da söylüyorum. Bu kampın da özel bir ihtimamla kurulmuş olması bu endişelerimi de destekleyen mahiyette olduğu için söylüyorum. Lafı uzatmama gerek yoktur, buradaki koşulların hiç olmazsa yarısı Van’daki yurttaşlarımıza karşı sağlanmalı. Hiç kimse alınmasın, gocunmasın. “Van’ın koşulları buradan daha iyi.” diyen bir babayiğit varsa beraber atlarız yarın uçakla gider bakarız.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Daha iyi.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – “Daha iyi.” diyemezsin, bu doğru değil, bu doğru bir tespit değil.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sen “Daha kötü.” diyorsun, ben de “Daha iyi.” diyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Doğru değil bu. Keşke öyle olsa, sizin söylediğiniz gibi olsa.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sizin söylediğiniz de doğru değil.

BAŞKAN – Tamam, karşılıklı olmasın.

Hamza Bey, tamam, Atila Bey’i dinliyoruz.

ATILA KAYA (İstanbul) – Başkan, teşekkür ediyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Raporla ilgili son cümlemi söyleyeyim Sayın Başkan, izin verin.

BAŞKAN – Ama deminden beri rapordan...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama arkadaşlarınız benim konuşmama müdahale ediyorlar. Sayın Başkan, siz onları durdurmanız gerekirken sözümü kesiyorsunuz.

BAŞKAN – Ama durduruyoruz Malik Bey.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Van’ın koşullarının iyi ya da kötü olduğunu söylememiz...

BAŞKAN – Sizin önerenizle kurulmuş bu Komisyon. Lütfen, o zaman birazcık daha bence bu değeri bilin ve bu Komisyonun çalışmalarına yönelin lütfen.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, beni iyi kötü tanıdınız. Hiçbir arkadaşımızın hakkına, Komisyonun çalışma usulüne sıkıntı getirecek bir tavır içerisinde olmam. Van’la ilgili değerlendirmeyi, benden önceki arkadaşımız bu değerlendirmeyi yaptı. Ben de dedim ki: Keşke öyle olmuş olsa, bundan herhâlde hepimiz memnun oluruz.

BAŞKAN – Bunu bir cümleyle söylerseniz zaten.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Bu raporu düzenleyen arkadaşlarımıza emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Ancak muhalefet şehri koyan Refik Eryılmaz arkadaşımızın muhalefet şerhine katıldığımı... Keşke zaman ve süre olabilse de biraz önceki anlatmaya çalıştığım bu endişelerimizi de giderecek daha kapsamlı bir rapor düzenlenebilmiş olsaydı iyi olurdu diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Atila Bey, buyurun.

ATILA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, değerli arkadaşlar, bu tür tartışmaları biz alt komisyon olarak gittiğimiz kamplarda da yaşadık. Hatta en son gittiğimiz kamp Boynuyoğun Kampı'ydı zannediyorum. Refik Bey'le Kerim Bey arasında da mültecilerin önünde benzeri bir diyalog da geçti.

BAŞKAN – Orada da mı tartıştınız? Yapmayın ya.

ATILA KAYA (Devamla) – Yani şöyle, tartışma değil de. Şimdi, şöyle bir durum var: Bu incelemenin konusu, işte, birtakım iddialar var; kamplarda yaşayan insanlardan bölgedeki vatandaşlarımıza yönelik birtakım asayişle ilgili hadiseler, bir de kampta yaşayan insanların durumu. Şimdi, bunun dışında yani bu kampta yaşayan insanların Suriye'den hangi sebeplerden dolayı gelişleri ya da Suriye'de yaşanan süreçlerle ilgili bir değerlendirmede bulunduğu zaman, işte, AKP'li arkadaşlar “Ya bu Komisyonun konusu bu değil. Biz bunu araştırmıyoruz. Bunu gerekirse Dışişleri Komisyonu vesaire bunlar araştırabilir. Biz kendi araştırma konumuzla ilgili konuşalım.” diye sürekli bir şey oldu.

Şimdi, tabii, kamplarda biraz önce de ifade edildiği gibi fiziki anlamda herhangi bir eksiklik görülmedi, biz gözlemleyemedik işin doğrusu. Sadece bir tek husus var. Ben raporu gerçi imzaladığımda okudum ama şimdi şey yapıyorum, dile getirilmedi zannediyorum raporda, bu “geçici koruma” statüsü. Şu andaki oradaki insanların konumları geçici koruma. Aslında bu da Birleşmiş Milletler hukukunda var olan bir husus. Yalnız, oradaki insanların şöyle bir endişesi var: Bu kamplarda, işte, Suriye'deki duruma bağlı olarak, şartlara bağlı olarak kalış sürelerinin uzaması durumunda birtakım sıkıntılar yaşayacaklarını, dolayısıyla bir statülerinin belli olmaması yani “mülteci” ya da “sığınma” statüsünün onlara kazandırmış olduğu, getirmiş olduğu birtakım haklar var; o haklardan mahrum olduklarını ve bu sürenin uzaması durumunda da ciddi birtakım sıkıntılar yaşayacakları hususlarını dile getirdiler. Özellikle, bu hususun göz önüne alınması lazım.

Tabii, bir de şu: Değerli arkadaşlar, şimdi...

BAŞKAN – Atila Bey, özür dilerim, 4' üncü sayfada yani tam da bu sizin dediğiniz konular işlenmiş. Hatta 5' inci sayfasının 2' nci paragrafında da daha sağlam bir statünün getirilmesi konusunda da bir öneri getirilmiş.

ATILA KAYA (Devamla) – Evet, onu zaten siz biraz önce söylediniz. Dün biz dinledik burada arkadaşları, gerçekten o konuda hazırlanan, bu mültecilerin durumunu yeniden düzenleyen şey, inşallah, Meclisimizden geçtiği zaman bu sorunlar giderilir.

Tabii, bir de Suriye' yle ilgili de kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum Başkanım. Şimdi, yani bir tespitte bulunmamız lazım. Bu insanlar durup durdukları yerde yerlerini, evlerini barklarını bırakıp buraya gelmiş değiller. Orada da dile getirdiler karşı karşıya kaldıkları, Suriye' de uğradıkları birtakım saldırıları, haksızlıkları vesaire. Ama bu tespiti yaparken, aynı zamanda da burada bir dış parmak olduğu yani emperyalizmin bölgeye yönelik BOP çerçevesinde birtakım projeleri, planları olduğunu da görmezlikten gelemeyiz biz. Yani bu insanlar uzun yıllardan beridir, işte, bu baskıcı diktatörlüklerin altında yaşadılar da bir gece Fas' tan başlayarak hepsi “Ya işte, biz yıllardan beri bu diktatörlükler altında yaşıyoruz, her türlü haklardan mahrumuz, bütün servetlerimiz emperyalistlere peşkeş çekiliyor; o zaman haydi ayaklanalım.” deyip de bir gecede bir şey olmadı. Dışarıdan birtakım süreçler var, müdahaleler var; bizim bunları da görmemiz lazım.

Suriye' nin durumu, yıllardan beri Türkiye' ye yönelik bölücü teröre her türlü himayeyi yapmış, korumayı yapmış, oradan ülkemize saldırılar olmuş. Ama sonra, tabii, Suriye' yle birtakım yakınlaşmalar oldu. O yakınlaşmaların olduğu dönemlerde bile Suriye' de çok ciddi insan hakları ihlalleri vardı, çok ciddi baskılar vardı. Yani şimdi, bu, uluslararası konjonktüre bağlı olarak Türkiye' nin düne kadar Suriye' yle stratejik ortaklık imzalamaya noktasında, işte, kardeşlik boyutuna gelmiş ilişkilerden şimdi düşmanlık şeyine gelmesini de çok iyi tahlil etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Netice itibarıyla bütün bu mülahazalarla beraber raporun o kapsamlı çerçevesinde, yaptığımız incelemelerde elde ettiğimiz sonuçlar çerçevesinde ben raporu olumlu olarak o anlamda görüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Şener...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben Alt Komisyon Başkanımıza ve Komisyon üyelerine hazırlattıkları rapordan dolayı teşekkür ediyorum.

Alt komisyonun kurulma amacı, orada, kampta bulunan insanların insan hakları ihlalleri hususu idi ve pek çok arkadaşımızın pek çok iddiayı dile getirdiği bir ortamda Komisyonumuz kuruldu. Komisyonun kuruluş amacına uygun olarak yaptığı çalışma doğru bir çalışma ve beni

ferahlatan bir şey ki orada bu tür ihlallerin, en azından dedikodusunun bile olmadığı hususunda ve bütün siyasi partiden arkadaşlarımızın da bu hususta mutabık kalmaları idi.

Hiç şüphesiz, Suriye konusuna diğer arkadaşlar da değindi ama ben de kısaca değinmek istiyorum. Rapor kendi kuruluş amacına uygun düzenlenmiş ve uygundur. Ama Suriye bizim sınırimızdır. Daha önce sıcak ilişkilerimizin olduğu, dönemsel sıkıntıların yaşandığı bir ülke ve şu anda da ciddi bir insan hakları ihlalinin yaşandığı bir ülke. Burada olan bitene Türkiye Cumhuriyeti devletinin seyirci kalması, “Bakalım neticesi ne olacak?” diye bakması uygun değildir. Burada erken bulunabilir bazı şeyler, geç bulunabilir; bu tartışılabilir, bu bir siyasal tercihtir. Pek çok konu, bugün rapor adına burada tenkit edilen pek çok konu Türkiye'nin dış politikasıyla doğrudan ilgili konulardır. Ben bunların süreç içinde başkaca komisyon ve Meclisin başkaca komisyonları tarafından ve Hükümet tarafından değerlendirileceği kanaatindeyim.

Şimdi ben Vali Bey'i, Van Valisini aradım yani “Yazlık çadırda kalanlar var mı?” diye. Yazlık çadırda değil, dayanıklı çadırda kalanlar var ama bunların sayısı oldukça düşük ve konteynerlere mümkün merteye taşınmış oradaki vatandaşlarımız. Dolayısıyla, ben...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İhsan Bey, ne olursunuz, şu televizyonları bizim kadar siz de seyrediyorsunuz be kardeşim. Hâlâ çadırda yangınlar oluyor, 10 tane, 15 tane çocuk ölüyor.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Siz az önce tenkit ettiğiniz şeyi yapıyorsunuz, farkında mısınız?

BAŞKAN – Malik Bey... Malik Bey...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben tenkit etmiyorum. Gidin, bakın ya!

İHSAN ŞENER (Devamla) – Bir saniye, bir dinlerseniz...

BAŞKAN – Kayıt olamıyor, bakın, böyle karşılıklı konuşursanız kayda geçmiyor.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Malik Bey, lütfen, dinleyebilir misiniz?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tabii, dinlerim ama...

İHSAN ŞENER (Devamla) – Yani sizin istediğinizi söylersem dinlerseniz, ne demek bu?

BAŞKAN – İhsan Bey...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Benim söylemek istediğim, ben bu tablodan memnun değilim kardeşim ya!

BAŞKAN – Tamam, Van kenarda kalsın arkadaşlar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Aylardan bu tarafa insanlar aç, susuz, karın kışın altında.

BAŞKAN – Van'a “one minute” diyoruz arkadaşlar.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Biraz daha desibeli yükseltirseniz haklı olduğunuzu herkes anlayacak. Böyle bir şey yok ki. Böyle bir usul var mı Malik Bey, lütfen ya!

BAŞKAN – İhsan Bey, toparlayın.

İHSAN ŞENER (Devamla) – Şimdi, devlet ülke içindeki bütün fabrikaları konteyner anlamında harekete geçirmiş, kapasite eksikliği yüzünden birtakım eksiklikler olmuştur; bu doğru ama sizin bahsettiğiniz anlamda bir rezalet yoktur. Onu bahsetmeye çalışıyorum.

Ben gerçekten raporun olumlu olduğunu, en azından kuruluş amacına, buradaki alt komisyonun kuruluş amacına tam hizmet ettiğini ve bizim sorularımızı giderdiğini düşünüyorum ve destekliyorum. Teşekkür ediyorum arkadaşlara.

BAŞKAN – Evet, Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, ben de öncelikle raporla ilgili olarak, arkadaşlarımız bir emek sarf etmişlerdir, önce bir kere sarf edilen emek için hepsine teşekkür ederim.

Elbette biz İnsan Hakları Komisyonundaki değerlendirmemizi yaparken, hepimiz belli siyasi partilerden geliyoruz ve bu ilkeler etrafında çözümlerimizi, önerilerimizi iletmeye gayret ediyoruz. Doğal olarak farklılıklarımız olacaktır.

Şimdi, az önce İhsan Bey “Van Valisiyle görüştüm.” dedi ama ben Van Valisine pek itibar edilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü birinci depremden sonra, biliyorsunuz, Sayın Valimiz artık bir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ulaşlamayan köy kalmadı.

LEVENT GÖK (Devamla) – Hayır, “Güvenlidir, herkes evine girebilir.” demişti ve daha sonra gerçekleşen ikinci deprem ne yazık ki Van Valisinin yönlendirmesiyle olmuştur. O yüzden o konuda biraz daha dikkatli olmakta yarar var.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Deprem mi ondan oldu?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ne kadar basit şeylerden polemik yaratıyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Polemik değil, Levent Bey’le aramızda espri yapıyoruz.

LEVENT GÖK (Devamla) – Doğaldır, olur yani siyasetçinin bazen sesini yükselttiği zamanlar da olur, bunlar doğaldır. Siyasetçiler şiddetli eleştiriye de alışık da olmalıdır.

Yani ben İhsan Bey’e sözde cevap vermek için söylemedim yani bu bir tespittir. Daha önce de bildiğiniz gibi yaşandı bu hadise. Van Valisi “Güvenlidir her yer.” dedi. Demedi mi? Denildi. Herkes evine girmedi mi? Girdi. Gazeteciler otellerde kaldılar ve o otel çöktü, çok ciddi sıkıntılar çıktı.

Tabii, bunu, büyük afetleri aşmak konusunda sıkıntılar olabilir ama elbette bu kıyaslamalar yapıldığı zaman, sanırım Refik Bey’in de dikkati çekmek istediği husus şudur: Yani orada sanki “İnsanlar Suriye’den buraya yönlendirilsinler, biz onlara bakarız.” gibi bir anlayışla kurulduğunu sanırım ifade etmek istiyorsunuz değil mi?

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Evet.

LEVENT GÖK (Devamla) – Bu da tabii bir farklı değerlendirmedir, saygıyla karşılanmalıdır.

Şimdi, efendim, benim ifade etmek istediğim husus şu: Elbette, tabii Suriye konusu çok önemli bir gündem maddesi olarak duruyor ve önceki gün de Sayın Dışişleri Bakanımız da Hillary Clinton'la görüşmeler yaptılar. Yani ben Türkiye'nin bu konularda komşumuz olan ülkelerle yaşanan sorunlarda çok uç noktada, kendisine belli görevler verilen bir ülke konumunda olmasından ben de fevkalade rahatsız olduğumu ifade etmek istiyorum. Çünkü biz bu sınırimızdaki insanlarla sorunlar bitse de yaşayacağız, bitmese de beraber yaşayacağız. Biz bu nedenle Irak'taki 1 Mart tezkeresine "Hayır." oyu demiştik ta o zamanında. Çünkü sınırimızdaki insanlarımızla çoğu insanlarımız akraba ve herkes beraber yaşıyor ve bu beraberlik binlerce yıldır devam ediyor, bundan sonra da devam edecek. Bunun telafi edilemeyecek boyutları da daha sonradan ortaya çıkacaktır. Bu konuda çok dikkatli olunması gerekiyor. Yani biz bir yandan Malatya'da Kürecik'te kalkan kuruyoruz. Geçen gün, önceki gün daha İran'ın Kürecik kalkınıyla ilgili söylediği söze Amerika diyor ki: "Sen eğer İsrail'e saldırmayacaksan niçin korkuyorsun Kürecik kalkanından?" Yani Türkiye bir yandan İran'a karşı böyle bir konum alıyor, bir yandan Suriye'yle olan ilişkiler böyle, bir yandan diğer ülkelerle "sıfır politika" derken binlerce sorunun içerisine düştük. Çok dikkat edilmesi gereken bir noktadır. İnsan Hakları Komisyonumuz burada...

BAŞKAN – Rapora gelelim Levent Bey.

LEVENT GÖK (Devamla) – Rapora geliyorum. Tabii, siyasi değerlendirmeler yapıncıca doğal olarak biz de değerlendirmelerimizi yapmak durumunda kaldık.

Ben on beş gün önce Hatay'daydım Sayın Başkanım. Bir parti görevi nedeniyle oradaydım, oradan Adana'ya geçtim. Gördüğüm tablo şudur: Suriye'deki Türkiye'nin izlediği bu politika nedeniyle Suriye geçiş izni vermediği için kamyonlarımıza, tırlara, gerek Suriye'ye gidecek, malzeme taşıyacak tır ve kamyonlar ve ondan sonra Suriye'den sonraki ülkelere gidecek tır ve kamyonlar çalışmıyorlar. Bu nedenle, Hatay, Antep, Adana, Mersin, Urfa, bu bölgelerin ekonomisi çökmüş durumda. Bir de işin başka bir boyutu da bu. Acaba Komisyonumuzun hiç de mi ilgi alanını çekmez bu konu? Tamamen çökmüş durumda. Yani o yöredeki arkadaşlarımız herhâlde beni doğrulayacaklardır. Yani ben gözümle gördüm ve odalarla yaptığım görüşmelerden sonra bu tespitlere çok net varıyorsun zaten, büyük bir ekonomik çöküntü yaşanıyor. Bu daha basında pek konuşulmuyor, basında daha hiç konuşulmuyor. Yani niçin bunlar tartışılmıyor? Yani ekonomimizde yaşanan bunca olumsuzluk... Ki büyük iller, bakın, Adana'dan bahsediyorum, Mersin diyorum, Antep, Urfa, Hatay; çok ciddi bir ekonomik çöküntünün içerisine girmişlerdir. Kamyonlar durmuş, tırlar durmuş durumda. Bir tek ulaşım aracı öbür tarafa gidip malzeme taşıyamıyor. Fevkalade ciddi bir sorun var. Bence bu konu da Komisyonumuzun ilgi alanındadır diye düşünüyorum.

Ben raporu hazırlayan arkadaşlara tekrar teşekkür ederek Refik Bey'in hazırlamış olduğu muhalafet şerhi çerçevesinde değerlendirdiğimi de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Güzel...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Efendim, ben öncelikle, mülteciler alt komisyon çalışma raporu konusunda arkadaşlarımızın yapmış oldukları ve hazırlamış oldukları rapordan dolayı teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

İkinci olarak, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın insan hakları açısından, her ne kadar gündemimizde olmasa da ortaya getirmiş oldukları konuların gerçekten üzerinde düşünülmesi ve bu konuda fikirler üretilmesi yönünde bir düşüncem de var. Ancak şöyle bir mukayeseyi de düşünmemiz gerektiğini zannediyorum: Suriye kampında 9.500 kişi yaşıyor ama bir Van depreminde 500 bin kişi söz konusu oldu hayatları üzerinde karar verilmesi ve düzenlenmesi konusunda. Yüzüncü günde bulunuyoruz. Sayın Arkadaşımız İhsan Şener Bey bu konuda rakamlar vererek açıklamalarda bulundu ama bu süre içinde bir tırın 2 tane konteyner aldığını ve bugüne kadar 19.500 konteyner evin 100 bin kişiye teslim edildiğini bu kar kış gibi zamanlarda, biraz düşünmemiz, biraz daha toleranslı belki düşünmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum. Hepinizin gönlünde yatan, mutlaka, Van'daki vatandaşlarımızın hiçbirinin sıkıntı çekmemesidir ve çok kısa sürede bunun yapılmasıdır. Burada önemli olan niyettir, gayrettir ve kalıcı konutlara mümkün olduğu kadar geçirilmenin gayreti içinde olan Hükümetimizin çalışmalarının doğru yolda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Yine, sınırda gerçekten bir zamanlar Peşmergelerin, 1 milyon kişinin bulunduğu ve Türkiye için büyük problemler çıkaran böyle bir mülteciler kampının olduğunu... Şimdi de 9.500 kişi gibi bir mülteciler kampının çeşitli problemleriyle mutlaka karşı karşıya kalınacaktır. Sınır ülkelerimizdeki Irak ve Suriye'de görülmüş olan bu sıkıntıların, bu siyasi sıkıntıların ekonomik açıdan bize yansması da gayet normaldir. Gerçekten, ilgili bakanlıkların bu konuyla ilgili çalışmalar yaptıklarını tahmin ediyorum. Eğer bizim Komisyonumuza da bu konuyla ilgili, ekonomik ve sosyal refah seviyelerini değiştirici, artırıcı çalışmalar düşerse bizim de bunlara katılmamızda fayda vardır diye düşünüyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi, sondan bir önce diyelim ki Sayın Özkul'a söz vereceğim; ondan sonra da Sayın Başkana toparlaması için bir söz vereceğim ve daha sonra...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Bir saniye...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yani, affınıza sığınarak, şöyle bir usul hakkında bir şey söylemek istiyorum. Biz komisyonuz, zaten on beş günde, yirmi günde bir toplanıyoruz. Şimdi, her konuşan arkadaşımızı -zaten karşı taraftan da müdahaleler oluyor da- "Rapor üzerinde konuşun.",

“Rapor üzerinde konuşun.” Bu kadar zapturapta gerek var mı Sayın Başkanım? Şimdi, mesela bu konuşmalardan sonra izniniz olursa...

BAŞKAN – Malik Bey, ilerleyemeyiz ama yani bir yöntem izlememiz lazım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, tamam, tamam. Benim daha sonra tekrar bir kere daha söz alma hakkım var mı? Tüzüğümüzde aksi bir şey var mı?

BAŞKAN – Verebiliriz tabii, niye vermeyelim ama...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Böyle hızlandırılmış... “Sen söyledin, tamam, rapora gel...” Yani mesela Van raporu konuşuyoruz, çok teşekkür ediyorum Sayın Güzel’e. Ya burada eksikliklerimizi konuşmayacaksak nerede konuşacağız? Genel Kurul havasına Komisyonu sokmayın, ne olur ya.

BAŞKAN – Siz söz isterseniz biz veririz size, merak etmeyin Sayın Özdemir, veririz yani yeter ki siz söz isteyin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tamam, peki, Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkul, buyurun.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Alt komisyonda görev alan bir arkadaşınızım ben ve bölgedeki çalışmalarda da komisyon olarak bizim Komisyonumuzun İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olduğu, görevimizin de oradaki şartların insan haklarına uygunluğunu denetlemek olduğu, bizim Türk dış politikasını sorgulama gibi bir Komisyon olarak görevimizin bulunmadığı hususunda zaman zaman Refik Bey’le karşılıklı konuşmalarımız, sohbetlerimiz oldu. Bunu saygıyla karşılıyorum Refik Bey’in bu tür davranışlarını. Alt komisyon raporunu tartışırken de Refik Bey yoktu. Biz önce arkadaşlarla toplandık, tartıştık, imza aşamasında Refik Bey geldi, son bir düzeltme talep etti, o düzeltme yapıldıktan sonra imzalarımızı yeniledik. Ben ayrıldıktan sonra eğer bu muhalefet şerhini dile getirdiyse bilmiyorum ama orada bir dile getirilme olmamıştı.

Şimdi, her şeyden önce keşke benim de bulunduğum ortamda bu muhalefet şerhindeki konuları dile getirseydi de düzeltme imkânlarımızı arasaydık diye temenni ediyorum. Refik Bey muhalefet şerhinde “... yönündeki değerlendirmelere katılmıyorum. Bu husus Komisyonun görevi dışındadır. Bu konuda Komisyonun görgüye dayalı bir bilgisi olmamıştır, tamamen kişisel bir değerlendirmedir.” bir başka başlıkta da “Değerlendirmeler konumuzun dışında olup görgüye dayalı tespitler değildir.” diye bir hüküm cümlesiyle şerhini bitirmiş. Bunlara katılıyorum ama muhalefet şerhinde böyle bir tespitle konuyu bitirip buradaki değerlendirmelerinizde bunun muhalefetine bir dış politikayı değerlendirme, subjektif bilgilerle ya da kişisel yargılarla konuşmanın da doğru olmadığı, bir çelişki olduğu kanaatindeyim.

Bu önergeyi veren arkadaşlar basından aldıkları birtakım iddialarla bu önergeyi verdiklerini söylediler, bu Komisyonun kurulmasına ilişkin önergeyi. Ama gördük ki Refik Bey'in de içinde bulunduğu Komisyon, yerinde incelemelerde basında yer alan iddiaların hiçbirinin doğru olmadığı, sadece asayişe ilişkin bir konunun, bu göçmenlerin taraf olduğu sadece bir konunun emniyete intikal ettiğini tespit etmemize rağmen, hâlâ basındaki birtakım iddialarla burada bir söylem geliştirmenin de doğru olmadığı kanaatindeyim. Aynı şekilde, Van depremine ilişkin basında birtakım iddiaları dile getiriyorsunuz ama bu basındaki iddiaların burada doğru olmadığı tespit edilmiştir. Yani lütfen basın da çok fazla dikkate alınmaması gerektiğini, bu iddialarınızın raporda yer bulmadığını görerek değerlendirmelerinizi bu şekilde yapmanızı öneririm, tavsiye ederim. Biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuyuz, meseleleri bu konudan, perspektiften incelersek daha doğru yapacağımız kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, kısa kısa söz vereceğim.

Önce Sayın Eryılmaz'dan başlayayım.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Bu muhalefet şehri üzerindeki eleştirileriniz konusunda, Başkan burada, komisyondaki arkadaşlarımız da burada, bu muhalefet şerhindeki hususların tamamıyla ilgili itirazlarda bulundum. Bunların düzeltilmesini istedim. Sadece bunlardan biri düzeltilmedi, onunla ilgili de muhalefet şerhinde bahsetmedim. Komisyonumuzun Başkanı da burada, komisyon üyeleri arkadaşlar burada. Benim orada çıkarılmasını istediğim hususlardan birisi çıkarıldı, geri kalanı çıkarılmadığı için onlara da muhalefet şerhi verdim. Onu bilmenizi istiyorum çünkü siz ayrıldınız, gittiniz, hatırlarsanız. Bizim tartışmamız devam ediyordu. Orada benim bir hatam yok. Muhalefet şerhindeki hususları benim ısrarla beyan etmemin sebebi de siz her konuştuğunuzda şunu söylüyorsunuz: “Bunlar bizim konumuzun dışında.” diyorsunuz. Bizim konumuzun dışında olan bir konuyu değerlendirme bölümünde niye zikrediyorsunuz? Benim tepkim onadır ve benim verdiğim şerhe dikkat ederseniz, o konuyla ilgilidir.

“İddialarınız doğru değildir” e gelince: Arkadaşlar, öyle değil. Tecavüzlerin dışındaki iddialarımızın tamamı doğru çıktı. Bakın size söyleyeyim. Orada yol kesilmediği, taşkınlık yapılmadığı yönündeki iddiaların olmadığını kim söylüyor. Bakın, biz orada vatandaşlarla görüşmedik. İki tane vatandaş çağırdık oraya. İki tane de bizim bütün bu iddialarımızı doğruladılar. Sayın Başkan da burada, siz de oradaydınız. 2 tane vatandaş çağırdık, konuştuk. Vatandaşlarımızın birtakım bahçelerine girildiği yönündeki iddialar doğru çıktı. Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili MHP Milletvekili Murat Sökmenoğlu'nun arabasına yapılan saldırı, yol kesme olayı doğru çıktı. Yayladağı'ndaki...

KERİM ÖZKUL (Konya) – Nerede doğru çıktı? Lütfen yani...

REFİK ERYILMAZ (Devamla) – Özür diliyorum... O konuyu araştırdınız mı? Murat Sökmenoğlu'nu arayıp biz bu konuda bilgi aldık mı? Basında çıkan haberler...

KERİM ÖZKUL (Konya) – Eğer burada mağdur olan bizim vatandaşlarımız...

BAŞKAN – Sayın Özkul, karşılıklı olmasın...

KERİM ÖZKUL (Konya) – Mağdur olan vatandaşlarımız ya bunu sineye çektiler...

REFİK ERYILMAZ (Devamla) – Sineye değil, basına açıklama yaptı Beyefendi.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Ya bunu sineye çektiler, Emniyeti haberdar etmediler, şikâyetçi olmadılar...

REFİK ERYILMAZ (Devamla) – Emniyetin haberi oldu, emniyet oraya geldi, ulusal basında çıktı. Basın açıklaması yaptı, televizyona çıktı. Eğer siz bunları takip etmiyorsanız... Biz Murat Sökmenoğlu'nu çağırıp ifadesini aldık mı Komisyon olarak? Basına yansıdı ve ben burada komisyon oluşturulurken sizlere bunu zikrettim, Murat Sökmenoğlu'na ve aracına Meclis amblemi olmasına rağmen, saldırı yapıldığını söyledim. Biz Reyhanlı'ya gittik, Altınözü'ne gittik. Peki, neden bu arkadaşımızı çağırıp bu iddialarının doğru olup olmadığını incelemedik, araştırmadık. Hâlâ daha adam sağ, arayabilirsiniz bu konu doğru mu, değil mi diye. Yayladağı'nda yolların kesildiği, hatta orada kaymakam bey de açıkladı, dedi ki: Birtakım olumsuz olaylar haber alındığı zaman, Suriye'de yaşanan birtakım olumsuz olayların haberi alındığı zaman, burada bir kamptan diğer kampa gösteri yapmak için insanların götürüldüğünü söyledi. Bunu inkâr etmedi, kaymakam bizzat kendisi itiraf etti bunu. Birtakım insanların dışarıda çalıştırıldığı yönünde birkaç söyledi ama ben o bölgenin insanıyım, vatandaşlarla görüşmedik, kampın dışına çıkıp çalışan insanların olduğu da söylendi, o da yalan çıkmadı. Bir tecavüz olayını tespit edemedik çünkü tecavüze uğradığı iddia edilen kişiler Türkiye'de değil ki Suriye'de. Biz Suriye'de bunlarla ilgili bir araştırma yapamadık, öyle bir imkânımız da olmadı. Yani sanki bu iddiaların tamamı yalanmış gibi, gerçek dışıymış gibi lanse etmenin de doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

REFİK ERYILMAZ (Devamla) – Tamam, bu kadar.

Sayın Özdemir, buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, bir kere daha tekrar etmek istiyorum. Yani geçen dönemde de, iyi kötü, özür dileyerek tecrübemden dolayı söylüyorum. Başlangıçta Levent Arkadaşımızın söylediği tam da buydu. Eğer biz bu komisyonda ciddi, objektif yani basından duyduklarımız, bize ulaşanlar, bizim duyduklarımız konusunda etraflıca tartışma imkânı yaratamazsak gerçekten komisyon işlevini yerine getirmiş sayılmaz. Bir kere daha söylüyorum. Sadece bu komisyon benim önergemle kurulmadı, iki önerge bildiğim kadarıyla birleştirildi. Benim önergemde de bir yığın iddiaların yanı sıra basında çıkan kadınlara karşı tecavüz iddialarının olduğu söylendi. Eğer

komisyonumuz gerçekten raporunda belirttiği gibi detayıyla incelemiş ve orada bir tecavüz olayı yoksa bundan mutlu oluruz ama arkadaşlarımız şundan sarfınazar etmeliler: Yani muhalefet milletvekillerinin her söylediği Hükûmete karşı atılmış bir çamurmuş gibi algılanırsa biz yani görevimizi yapamayız.

Van'la ilgili bir şey söylendi. Van depreminden hemen sonra, o toplantıda dedim ki "İnsan Hakları Komisyonu olarak tam da bizim alanımız. Gidip orada perişan olan insanları, yardımın ulaşamadığı insanları, sokakta, karın altında kalan insanları dinleme şansımız olabilir mi?" Komisyon kurulamadı.

Bir şey daha yaşandı. Yine geçen dönemdeydi. Cezaevi alt komisyonu olarak Van M Tipi Cezaevi'ni ziyaret etmiştik, raporumuzda var Sayın Başkan, arzu ederseniz bakarsınız, geçen dönemki raporumuzda, derhâl bu cezaevinin yıkılması gerekiyor dedim. Çünkü Van deprem bölgesiydi, o cezaevi çok kötü koşullardaydı. Nitekim, sanki bizim söylediğimizi doğrularcasına depremde bu cezaevinin dış duvarları yıkıldığı söylendi. Yine basından izledik, hep beraber izledik. 200'e yakın tutuklu ve hükümlü kaçmıştı. Bunların 40-50 tanesi daha sonra ailelerini görmüş, tekrar cezaevine döndüklerini yine gazete haberlerinden okuduk, oraya gitme şansımız olmadı çünkü ve ben İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak hâlâ merak ediyorum. Şu soruyu bilen bir babayiğit varsa çıksın, söylesin. Firar eden 200 kişiden kaç kişi geri döndü? Kaç kişi hâlâ firarda? Kardeşim, bunu bu komisyonda konuşmayacaksak, bu komisyonun milletvekili olarak sormayacaksak...

BAŞKAN – Soru önergesi verdiniz mi Sayın Bakana?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Efendim verdim tabii. Hâlâ bir yanıt alamadım Sayın Bakandan.

BAŞKAN – Alamadınız mı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Maalesef alamadım.

Kaç kişi geri döndü? Kaç kişi yok? Bu sorunun netleşmesi gerekmiyor mu Sayın Başkan? Bu konuları bu komisyonda konuşmayacaksak nerede konuşacağız?

BAŞKAN – Malik Bey, zaten bunları konuşmuşuz ve karara bağlamışız yani.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ama arkadaşlarımız birazcık hoşgörülü davranırlar. Eğer Van'daki koşullar buradaki, Cilvegözü'ndeki koşullardan çok daha iyiyse bundan en çok biz mutlu oluruz ama hiç kimse şunu söyleyemez: Tabii ki medyadan öğreneceğiz. Keşke komisyon olarak gidebilmiş olsaydık. Van'da deprem öldürmedi aslında, Van'da iktidar öldürdü. Yine beraber yaşadık orada Sayın Başkanım. Bir izin verin, bitireyim.

BAŞKAN - Ama bu yeni bir değerlendirme...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Oraya gelen çadır getiren tırların... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Malik Bey, bu toplantı...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, lütfen, beş dakika müsamahayla beni dinlemenizi...

BAŞKAN – Sizin söylediğiniz konunun gündemimizle ne alakası var? Bir de iktidara...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Dönüyoruz, tekrar... Sayın Başkan, bu benim değerlendirmem. Ne olur, ben İktidarı böyle değerlendiriyorum, izin verin ya... Bu kadar rahatsız olmayın.

BAŞKAN - Ama her şeyi de...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Zaten tam da bunu anlatmak istiyorum. Niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – İlk kez mi deprem oluyor?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Kardeşim, ben değerlendirmemi yapıyorum. İzin verin, bu değerlendirmeyi yapmama fırsat verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir konuyu tartışırken başka bir konuya geçmek usul müdür yani?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ama Van'ı hep beraber... Ne yazık ki... Bu komisyonun bugün gündemi Van oldu Sayın Başkan.

BAŞKAN – O zaman çalışamayız ki biz burada! Başka birisi de başka bir konu açar burada.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Herkesi dinleyeceğiz Sayın Başkan, siz de dinleyeceksiniz.

BAŞKAN – Burada bir şey çıkmadı, o zaman başka bir konu açalım!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Beni de dinleyeceksiniz Sayın Başkan, başka arkadaşımız başka konuyu açmak istiyorsa onu da dinleyeceğiz.

Bir: Yine basından hep birlikte takip ettik. Deprem bölgesine çadır götüren tırlar talan edildi. Yanlış mıydı bu haber? Bu da mı yanlıştı? Medyanın yanlış haberi miydi?

İki: Gelmesi gereken çadır yardımları o dönemde ilgili bakan kimse, “Biz kendi gücümüzü görmek istiyoruz.”

İşini kötüsü şu Sayın Başkan: Her eleştiriden İktidar bir ders çıkarmalı. Benim korkum, Van' da ve Erciş' te yaşanan, Sayın Güzel' in söylediği rakam 500' müydü, bilmediğim için düzeltmek istemedim, 200 bin, 300 bin, neyse Allah korusun, İstanbul deprem bölgesi, Türkiye deprem bölgesi. Bu depremin onda 1'i İstanbul gibi bir yerde yaşanırorsa orada ulaşımın nasıl olacağı, cankurtaranların gidemeyeceği, oradaki insanlara herhâlde aylarca, günlerce yardımın ulaşamayacağı gibi endişeyi taşıyorum. Bunu sadece ben taşıyorum. Bu ülkedeki yurttaşlar taşıyor.

BAŞKAN – Çıkarız biraz sonra, basın toplantısı yaparız, konuşuruz bunları ama bizim gündemimiz değil ki bunlar Malik Bey!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Bakan, birazcık lütfen dinleyin. Bana diyorsunuz ama sizin sesiniz benden daha çok yükseliyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama ne yapalım? Hakikaten ilerleyemiyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Şu konuda hoşgörülü olmaya herkesi davet ediyorum. Başta, lütfen, Sayın Başkan siz, Hükûmete karşı en ufak bir eleştiride bütün arkadaşlar infial hâlinde. Bu komisyonun şöyle bir görevi yok Sayın Başkan: Gittiğiniz cezaevinde ya da incelediğiniz karakolda ya da bu toplantılarda Hükûmeti aklama komisyonu falan değil burası.

BAŞKAN – Öyle bir şeyimiz yok.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Duyduğumuz her endişeyi bir yurttaş olarak, bir milletvekili olarak endişemizi, eleştirimizi getireceğiz.

BAŞKAN – Bakın, bu komisyon...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Herkes de bu komisyondaki eleştirileri sağduyuyla, saygınlıkla dinleyecek Sayın Başkan.

BAŞKAN – 5 tane alt komisyon harıl harıl çalışıyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Bunları dinleyeceğiz Sayın Başkan.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Bu komisyonun görevi olası bir İstanbul depreminde yaşanacaklar... Burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Arkadaşım, bu komisyonda her şeyi konuşacağız, her şeyi tartışacağız.

LEVENT GÖK (Ankara) – Soğukkanlı olalım...

KERİM ÖZKUL (Konya) – Burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Van’da yaşanan insan haklarını konuşmayacağız da burada, nerede konuşacağız peki?

KERİM ÖZKUL (Konya) – Getiriyorsun İstanbul depremini... Bu kadar haksızlık olmaz ki!

BAŞKAN – Levent Bey, buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hiçbir arkadaşımıza haksızlık etmek gibi niyetim yok.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Boş konuşuyorsunuz...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ama hiç kimsenin burada bu komisyonda milletvekillerinin düşüncelerini söyleme hakkını kesmeye hakkı yok.

KERİM ÖZKUL (Konya) – Boş düşünce ortaya koyuyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Boş düşünce değil, işine gelmeyen düşünceyi boş olarak değerlendirebilirsin, bu benim düşüncem, buna da saygı duymak zorundasın. Böyle şey yok.

Her lafımızı açtığımızda, iktidar dediğimiz zaman, herkes büyük bir telaşta. Niye bu kadar telaştasınız?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Herkes demeyin Malik Bey, bakın biz hiç sesimizi çıkarmadan dinliyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Size demiyorum.

BAŞKAN – Levent Bey, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, tabii bu yaşanan tartışma esasında insan hakları kurulunun, daha ben hatırlıyorum, daha ilk toplantısında söylediğim sözleri bana hatırlattı. Yani Türkiye’de bağımsız bir insan hakları kurulları maalesef yok. Sizler için, tenzih ederek söylüyorum, sizlerle ilgili bir hadise değil bu. Yani insan hakları kuruluşları ya da işte, bizim gibi komisyonlar, bunlar tamamen iktidardan, hükûmetten uzak ve onlarla irtibatlı olan kuruluşlar olmamalı çünkü insan hakları ihlallerini gerçekleştiren devlet aygıtları... İşte biz bunları araştırıyoruz ve sonuçta, doğal olarak, İktidara yakın ve Hükûmete yakın olarak, örneğin AKP’li arkadaşlarımızın bir aidiyet bağı içerisinde bu tip söylemlere karşı durmasını ben anlayışla karşılıyorum ama insan hakları bu değil işte. İnsan hakları kurullarının bağımsız, acımasız, sert, sarsması lazım Hükûmeti, herkesi sarsması lazım. İnsan hakları kurulu bir şey söylediği zaman, hoptaması lazım herkesin.

BAŞKAN – Buna bir şey demiyorum. Her türlü sivri lafı söyleyebilirsiniz ama gündemle ilgili... Siz bu gündemi bağlamadan başka bir konuya atlarsak nasıl ilerleyeceğiz? Nasıl yöneteceğiz biz bu komisyonu?

LEVENT GÖK (Devamla) – Bazen de bu tip tartışmalar olsun yani.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İki tane çadır kent var. Birinde yaşananlar var, birinde yaşanan olumsuzluklar var. Tam da bunun konusu yani.

LEVENT GÖK (Devamla) – İşte sizin de gösterdiğiniz refleks de tam benim altını çizmeye çalıştığım olgudan kaynaklanıyor.

Yani yine sizleri tenzih ediyorum. Siz bu olayın dışındasınız ama yani insan hakları kurullarının zaten geçen gün yayınlanan raporda Türkiye’de bağımsız bir insan hakları kurulu olmadığı ve koşullarının bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu gerçeği bilerek söyleyelim. Yani ben SHP döneminde İnsan Hakları Bakanlığı kurulmuştu, o zaman bir kongrede yaptığım konuşmayı söylüyorum. Bir hükûmetin insan hakları bakanlığı kurması kadar saçma sapan bir şey olamaz. Neden olamaz? İşte anlattığım gerekçelerle olamaz. Ta o zaman, kendi partimiz olan SHP Hükûmeti zamanında söyledim bunları. Bağımsız olamazsınız çünkü. Konuşamazsınız. İnsan hakları bakanı ne diyecek? Şu köy boşaltıldı, yanlış mı oldu diyecek? Falanca insan kaçırıldı, yanlış mı oldu diyecek? Yapamaz. Bir kere bu kurulumuzun üzerinde böyle bir kaldırılması gereken bir durum var. İnşallah daha bağımsız bir hâle gelebiliriz.

Ben, bir cümle için esasında söz almıştım. Şimdi, gene İhsan Bey'e döneceğim, Van Valisiyle görüştü de.

BAŞKAN – Sataşma olmasın.

LEVENT GÖK (Devamla) – Sataşma değil, çok canlı bir örnek vereceğim. Sataşma değil, Van Valisiyle görüştünüz “Her şey iyi.” dediniz de...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Öyle bir şey söylemedim.

LEVENT GÖK (Devamla) – Ben de bir ay kadar önce yine oradaydım, parti görevindeydim ama benim gözlemlerim de yine çok olumsuz oradakiyle ama ben Van'a gitmiyorum. Bakın, sizi 60 kilometre mesafedeki bir yere götüreceğim.

Bala'nın Afşar beldesinde Sayın Başkanım, 2007 tarihinde deprem oldu, hatırlar mısınız bilmiyorum. İsterseniz size Bala'nın Afşar Belediye Başkanının telefonunu vereyim, onunla görüşün. Bala'nın Afşar beldesinde 250, köylerinde de 400 ev yıkıldı. Dört yıl önce olmasına karşın, daha hâlâ burada deprem evleri yapılıp da teslim edilmiş değildir. Hiç Van'a falan gitmiyorum, bakın. Ben Ankara Milletvekiliyim, burnumuzun ucunda, 60 kilometre mesafede tam elli dakikalık bir mesafedeki bir yerden bahsediyorum. Böyle bir gerçeğimiz var. Biz daha sonra yaşanan acıları unutuyoruz. Acılar yaşandığı gün, birkaç gün canlı kalıyor, ondan sonra unutuluyor. Tabii bu kıyaslamaların yapılması da neden doğaldır Suriye'deki vatandaşlarla ilgili, çadırlarla ilgili? Çünkü raporlar çadır kentlerin son derece mükemmel, son derece -kısmi şeyler olmasına karşın- olumlu olduğuna dair rapor dercedildiğinde, elbette siyasetçiler de bir kıyaslamayı yapmak durumunda kalacaklardır. Örneğin, Ülker Ablamız, Ankara Milletvekili, İhsan Bey de şimdi Van Valimizle görüştü. Ben, hemen, bir AKP'den, bir CHP'den, hatta isterse diğer partilerden olmak üzere Bala'nın Afşar beldesine gitmeyi size şu anda teklif ediyorum.

BAŞKAN – Toplantıdan sonra gidebilirsiniz, hiçbir mahzuru yok benim için.

LEVENT GÖK (Devamla) – Yani altını çizmeye çalıştığım gerçek şudur: Yani, ülkemiz elbette ki kendi yurttaşlarına da her zaman, en kısa zamanda adil ve kesin çözümleri sunmalıdır diye düşünüyorum. Bala örneğini de özellikle Van'ın üzerine vermeyi de uygun gördüm.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi, değerlendirme yapmak üzere, tekrar Sayın Yılmaz Demir'e söz veriyorum.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Değerli arkadaşlar, önce tabii usul esasın çok önemli bir kısmı olduğu için konuşmam esnasında arkadaşların mümkünse kesmemelerini özellikle istirham ediyorum çünkü ben bu prensibe mümkün olduğunca uymaya çalışan bir arkadaşınızım.

BAŞKAN – Rapor üzerinde daha çok değerlendirme yaparsanız...

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Rapor üzerinde konuşacağım.

Arkadaşlar, bir insan hakları sorunu için, bir insan hakları ihlali karşısında ülkemize sığınan misafirlerin barındıkları yerleri incelemek amacıyla bu konuyla ilgili iddiaları araştırmak amacıyla bir komisyon kurduk.

Değerli arkadaşlar, bugün, tabii bu çalışmalara yönelik fikirleri olumlu veya olumsuz ifade eden bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum ama bugün, sanıyorum daha ziyade Van'ı tartışır olduk. Van da ayrı bir konudur. Bu komisyonunun kurulması talebinin yapıldığı toplantıda da asıl gündem başkaydı, ağırlıklı olarak bunu tartışmıştık ve her türlü iddiayı da çok abartılı bir biçimde -tutanaklar burada- şöyle şöyle iddia ediliyor şeklinde söylemiştik, çok vahim iddialardı. O gün genelde bunu tartıştık. Şimdi incelemeyi yaptık komisyon olarak, raporumuzu sunuyoruz, şimdi başka bir konuya kaymış olduk. Bana göre, her ikisi de bizim konumuz. Yani bu Hatay'daki misafirlere yönelik kurulan çadır kentler de bizim konumuz ve sorumluluğumuz, elbette Van'daki durum da ama buradan siyasi bir mülahazayla konuyu Van üzerine getirip orada varsa bir eksiklik, onun üzerinde yorum yapmanın asıl amacımızdan farklı bir yere bizi götürdüğünü üzülerek görüyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii isim söylemek istemezdim ama Refik Bey, komisyonumuzun değerli üyesi, onun da orada misafiriydik, biraz önce, "tecavüz dışındaki bütün iddiaların doğru olduğunu orada tespit ettik." diye bence talihsiz bir cümle kullandı, hatta bir şey daha ekledi. "Aslında tecavüz iddiası olan şahıs da Suriye'de olduğu için araştırmadık" dedi. Burada komisyon tutanağına geçen iddialarda onlarca, yüzlerce tecavüzdən bahsediliyordu ve tecavüz dâhil bütün iddiaların bence gerçek dışı olduğunu yerinde tespit ettik. Yani buna Refik Bey de şahittir. Hatta tecavüz iddiasıyla ilgili olarak bir Suriyeli vatandaşın söz alıp Refik Bey'e söylediği cümleleri şöyle kısaca hatırlatayım, hatta soru olarak sorulmadan söyledi, bu konuda çünkü çok hassas oldukları belliydi. Burada, Türkiye mahrepli bir gazetede kampta birinin tecavüze uğradığına dair bir iddia. Bu iddiayı Suriye yetkilileri aldılar, bütün dünyaya bir belge olarak sundular, oradan can güvenliği nedeniyle Türkiye'ye sığınmak isteyen insanları caydırmak, bu arada da Türkiye'yi suçlamak amacıyla bunu kullandılar diye doğrudan Refik Bey'e böyle bir üzüntüsünü ifade etti. Kaldı ki bu konuda Dışişleri Bakanlığımız Şam Büyükelçiliğimiz yoluyla birkaç defa girişimde bulundu. Onlar komisyonumuz raporunda var. Bu iddiada muhatap kişi ile Suriye yetkilileri, Dışişleri Bakanlığımızın oradaki yani büyükelçilik yetkililerimizi bir türlü görüştürmediler, bilgi vermediler, bu konudaki girişimlerimizi de engellediler, onu da söyleyeyim.

Şimdi, önce şunu söyleyeyim: Yollar kesildi, araçlar tekmelendi, iş yerlerine saldırı oldu, vatandaşın mahsullerine saldırı oldu... Değerli arkadaşlar, komisyon raporuna da yansdı. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından bu iddialarla ilgili resmî makamlara yapılmış hiçbir başvuru yok, hiçbir konuda yok. Sadece Yayladağı'nda bu kampta misafir olan kişilerle esnafılık yapan bir av bayisinin aralarındaki bir ihtilaf, onun da ihtilaf safhasında kapatıldığı beyan edildi ama kamp içinde zaman

zaman ülkelerindeki üzücü durumları haber aldıklarında aralarında birtakım tartışmalar, gerginlikler, taşkınlıklar yaşandığını bize söylediler, kendi içlerinde kampta.

Bir de ayrıca bir şey söyleyeyim. Mesela, üzülerek yine söylemek durumundayım, bence çok iddialı bir şey. Sayın Kaleli, Cumhuriyet Halk Partisi temsilcisi veya üyesi diyeyim, bu konuyla ilgili, Refik Bey'le sanıyorum ortak bir çalışmaları olmuş. Sena Kaleli... "Suriyelilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonu üyelerinden birine de saldırdığını sözlerine ekledi." diyor. Bu nedir? Bilmiyoruz. Varsa böyle bir şey açıklansın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Anlamadık biz.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Burada "Göçmenlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonu üyelerinden birine de saldırdığını sözlerine ekledi." diyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Nerede oluyor bu konuşma?

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – İnternet'ten aldım, size sunabilirim. Sayın Kaleli'nin bir açıklaması.

Orada Sayın Refik Eryılmaz'ın da bir cümlesi var: "Suriye'den kaçan ve silahlıları kucaklama... ve ağırlayan Türkiye'nin... koşuluyla Suriye'yi hedef alan komploda bir taraf teşkil ettiğini iddia etti." Siz söylemişsiniz, eğer doğruysa. Bunu size verebilirim.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Anlamadım, özür dilerim Başkanım.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Sizin ifadeniz bu.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Ne demişim ben?

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – "Suriye'den kaçanları ve silahlıları –daha ziyade- kucaklayan ve ağırlayan Türkiye, bu pozisyonda Suriye'yi hedef alan bir komploda taraf teşkil etmektedir." demişsiniz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Yanlış mı bu tespit? Ben bu sözümün arkasındayım.

BAŞKAN – Cemal Bey, basın üzerinden şey yapmayın...

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Ben bu cümlemin oradaki tespitlerle hiç bağdaşmadığını... Suriye devletinin iddiasıdır.

Demin, burada söylendi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sena Hanım'ın o açıklamasını bize vererseniz, biz kendisiyle görüşürüz.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Vereceğim, vereceğim size. Daha sonra vereceğim.

Şimdi, silahlıların ayrı bir kampta bulunması konusuna geldik. Orada soruşturduk. Orada her türlü soru ve cevap ortamında Refik Bey de vardı. Herkes dilediği soruyu sordu ki Refik Bey zaman zaman misafirlerle de tartıştı. Biz de kendi aramızda belki zaman zaman tartıştık. Şimdi, oradaki silahlı güvenlik güçleri konusunda ayrı bir mevzuat var. O, raporumuzda yer aldı. Ülkemize iltica

edenler arasında Suriye güvenlik güçleri de bulunmaktadır. Bu kişiler 11/8/1941 tarihli ve 4104 sayılı Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye İltica Edenler Hakkında Kanun ve 7/11/1995 tarihli 22456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye Kabul Edilenler Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca aileleriyle birlikte sivil Suriye vatandaşlarından farklı olarak ayrı bir çadır kentte barındırılmaktadır. Yani silahlıların geldiği ayrı...

ATILA KAYA (İstanbul) – Silahlı derken...

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Silahıyla değil tabii ama Suriye'de yaptığı görev itibarıyla silahlı olanı söylüyorum. Onların ayrı bir... Mevzuat gereği...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Kaç kişi bunlar acaba?

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Sayıca bilmiyorum. Ayrı bir kentte, ayrı bir köyde daha doğrusu barındırıldıklarını söyledim.

BAŞKAN – 200 civarında...

CEMAL YILMAZ DEMİR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, “kalburüstü” insanlar dendi, orada dinlediklerimiz. Genel olarak, o tür, ekonomik durumu iyi insanlarla da karşılaştık. Onlar bize... Mesela bir vatandaşın, daha doğrusu bir Suriyeli misafirin söylediği bir ilginç cümleyi aktarmak istiyorum: “Niye buraya geldiniz? Ne sebeple geldiniz? Af çıktı niye dönmüyorsunuz? Dönerler oldu.” dendiğinde verilen cevap şudur: “Cisri Şuğur kentinde benim evim var, gayet iyi. Hatta Lazkiye kentinde de ayrıca bir sayfiye evimiz var, ekonomik durumumuz gayet iyi. Suriye'de köşkte yaşamaktansa Türkiye'de çadırda yaşamayı tercih ederim.” Bu cümleyi hepimiz duyduk. Hatta bir başka kişi, “Türkiye'ye geldim, insan olduğumu anladım. İlk defa yüzü gülen insanlarla karşılaşıyorum.” dedi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada iddia edildiği gibi insanlar istediği gibi elini kolunu sallayıp gelip istediği gibi gitme diye bir şey söz konusu değil. Kampın bir disiplini var. Bu Suriye'den Türkiye'ye can güvenliği nedeniyle gelenler ve gidenler için gelmeleri ve gitmeleriyle alakalı bir şeydir. Oradan can güvenliği endişesi taşıyan insan gelebilir, şartların kendisi için uygun olduğunu, olgunlaştığını düşünen dönebilir ama kampta yaşayan insanların ilçe merkezi, Türk vatandaşlarla diyalogları, çarşıya girip çıkmaları tamamen bir disiplin içerisinde, belli saatler içerisinde ve topluca yapılmaktadır. Onun için, kamplarda insanlar layüsel değildir ve kamplar da –bir yanlış bilgi olabilir, düzeltmek için söylüyorum- meralarda kurulmamıştır, Tekelin atıl, boş bıraktığı depolarda şu anda. O depoların, hangarların içinde küçük çadırlar şeklinde kurulmuştur. Belki çevrelerinde meralar vardır, onu bilemiyoruz ama çadırların kurulu olduğu alanlar bunlardır.

Sigortalı işlerde de bu insanlar çalışmamaktadır. Zaten, mevzuatımız buna müsait değil. Kaldı ki böyle bir örnek de söz konusu değil. Sadece bir vatandaşın bir odun kesme işinde bizim bir

vatandaşımız tarafından çalıştırıldığı gibi istisnai bir durumdan bahsedilmiştir. Başka bir durum söz konusu olmamıştır.

Benim genel olarak söylemek istediğim bu. Dolayısıyla bu iddiaların tamamının bir dezenformasyon olduğunu ve aslında Suriye'den Türkiye'ye can güvenliği endişesiyle gelmeyi düşünenleri caydırıcı amaç taşıdığını düşünüyorum. Peki, oradan bir kısım insanlar geldiler, bir kısmı döndü. Bunun bir anlamı var ve muhtelif vesilelerle af ilan ettiğini Suriye yönetimi söyleyince buna güvenerek dönenler olmuş, bundan endişe duyarak gitmeyenler olmuş. Konuya tersinden de bakarsak 10 bini aşkın insanın dönmüş olmasına rağmen, 9 bin civarında insanın dönmemesinin de bir anlamı olması lazım diye düşünüyorum. Kaldı ki şu anda Suriye Türkiye ile sınırını çok sıkı bir şekilde, yani eskiden hiç yapmadığı bir biçimde, silahlı kuvvetleri tarafından zapturapt altına almıştır. Bence gelmeyi düşündüğü hâlde gelemeyen insanların da olma ihtimali vardır. Daha kısa bir süre önce basına yansıyan Suriye sınırları içerisinde vuku bulan bir silahla ateş etmede merminin gelip bizim köyümüzde bir güneş enerjisi sistemine isabet ettiği, yani oralarda hâlâ durumun vahim olduğu yorumuna yol açmaktadır.

Benim genel olarak söylemek istediklerim bunlar. Tekrar bu konu fikir ifade eden, katkı sağlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Yusuf Hocam, kısa bir değerlendirme yapacaksınız herhâlde? Kapatıyorduk ama öyle bir toparlayalım artık. Birkaç cümleyle...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ben tabii başlangıçta bulunamadığım için raporla ilgili fazla bir değerlendirme yapmayacağım, sadece şunu ifade etmek istiyorum:

Türkiye ile Suriye arasındaki ekonomik, sosyal meseleleri eğer kıyaslayacak olursak en az otuz sene fark var arada. Yani Türkiye'nin Suriye ile kıyaslanması hâlinde Türkiye'ye ulaşabilmesi için Suriye'nin otuz seneye ihtiyacı var en az.

Şunu da söyleyeyim: İnsanların tümünün mutsuz olduğunu ben görmedim, kaç kere gittim oraya. İçinde tabii ki mutsuz olanlar muhakkak vardır, rejimden muhtemelen sıkıntı duyan insanlar vardır ama hiç duymayan insanın sayısının da az olduğu zannetmiyorum gördüğüm kadarıyla.

Şunu söyleyeyim: Tabii biz Türkler çok farklı insanların yurdumuzda korunması açısından geçmiş dönemde de önemli, güzel şeyler yaptık. Mesela, Macarlar geldi, Kaşot'tan, Rakoczi Francis'e kadar veya İsveç Kralı geldi "Demirbaş" ismini verdik çünkü adam gitmedi, göndermemize rağmen. Onun için "Demirbaş" dedik.

BAŞKAN – Polonyalılar geldi akabinde.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) - Evet, Polonyalılar geldi, Polonezköy kuruldu. Dolayısıyla biz bunlara geçmiş dönemde de kucak açmıştık, bu tür insanlara.

Şunu ifade edeyim: Burada tabii önemli olan şey, bütün siyasi mülahazalardan uzak kalarak yani hükümet veya muhalefet gibi düşünmeden, insanların nasıl yaşadıklarıyla ve bunlarla ilgili sorunların muhakkak gündeme getirilmesi ve bunların çözümlenmesi gerekir.

Şimdi, mesela, çok tartışıldı Van. O zaman keşke bir şey kursak. Bunun çok basit bir çözümü vardı, tartışmaya da gerek yoktu. O zaman Van için de hemen bir heyet kurabilirdik, kuralım diye teklif edebilirdiniz siz de Başkan olarak. Derdiniz ki “Bir komisyon kuralım, gidelim, inceleyelim, bitsin bu iş.” Yani bunu yapmamız mümkündür yani hâlâ bunu yapabiliriz. Dolayısıyla bunların tartışılmasına bile gerek yok bence. Dolayısıyla bunlar bizim hepimizin görevleri. Orada yaşayan insanlarımız; batı, doğu, güney, kuzey gibi ayırım yapmamız söz konusu değil. Hele hele insan olarak, yaratılanı biz yaratandan ötürü seven insanlarız. Dolayısıyla bunu gerçekten yapalım. Van’a da bir heyet kuralım, alt komisyon kuralım ve inceletelim, her şey ortaya çıksın. Yani bunu tartışmaya gerek kalmaz o zaman.

Ben teşekkür ediyorum bundan dolayı.

BAŞKAN – Sayın Eryılmaz, size de çok kısa...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Cevap anlamında değil de şimdi bu olayın “Ben haklıyım, sen haksızsın.” noktasına getirilmesinin hiç de doğru olmadığını düşünüyorum. Ben kesinlikle böyle bir tartışma yapılmasını da doğru bulmuyorum.

Biz, hiçbir zaman “Şu kadar kadına tecavüz edilmiştir.” şeklinde bir beyanda bulunmadım ben, özellikle bunu net olarak söylüyorum. Basında gerçekten bu konuda birtakım haberler çıktı. Biz İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak ciddi bir insan hakları ihlali konusunun araştırılması gerektiğini düşündük, incelenmesi gerektiğini düşündük, böyle bir talebimiz oldu. Bunun böyle olmadığını, olmamasının bizim açımızdan sevindirici olduğunu tabii ki ifade ediyorum. Yalnız şunu net olarak, somut olarak ortaya koymak lazım: Bakın, biz tecavüze uğradığı iddia edilen kadınlarla bizim... Yani şu kadına tecavüz edilmiştir, çağır, gel, görüş; öyle bir şeyimiz olmadı yani öyle bir çalışmamız olmadı ki şöyle olabilir: Yani tecavüze uğradığını iddia eden bir bayan varsa mutlaka konuşur, bu konudaki rahatsızlığını söyler. Öyle birini orada öyle bir şeyimiz olmadı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, toparlayalım.

Biraz sonra Genel Kurul açılacak çünkü önerge...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Başkan, tamamlıyorum.

...somut çalışmamız olmadı ama olmaması bizim açımızdan sevindirici. Gerçekten Suriye yönetimi bunu kendisi manipüle etmiş olabilir, ona bir itirazım yok ama bizim somut olarak bizim böyle bir tespitimiz olmadı.

Bu yol kesme olayına gelince, bakın, tekrar ediyorum: Bizim eski Meclis Başkan Vekilimiz - adını söylüyorum- Murat Sökmenoğlu, eski MHP Milletvekili aynı zamanda, uzun süre milletvekilliği

yaptı. Bu hem bizim yerel basında hem de ulusal basında çok ciddi bir şekilde işlendi ve ben kendisini aradım, geçmiş olsun dileklerimi ilettim, çok tepkiliydi. Ulusal basında da ulusal medyaya da çıktı. Aynen dediği şu: “Benim arabamın üzerinde Medisin amblemini görmelerine rağmen saldırıya uğradım. Arabam tartaklandı, ben kendimi zor kurtardım. Polis müdahale etmeseydi ben daha fazla hırpalanabilirdim, zarar görebilirdim, canımı zor kurtardım.” şeklinde net beyanı oldu. Bu arkadaşımızı çağırıp beyanını aldık mı? Almadık. Onun için, Yayladağı’nda yol kesme olayı... Bakın, ben bölge milletvekili olduğum için orada da bana bizzat...

BAŞKAN – Bunları dinledik ama bakın yani bunları hakikaten dinledik. Bunları onun için cevap olsun diye şey yapmayalım. Karşılıklı oldu.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Cevap olarak değil. Birtakım sıkıntılar yaşanıyor. Yani hiçbir şey yok, hiçbir şey yaşanmıyor, hiçbir sıkıntı yaşanmıyor, bunlar doğru değildir. Var, birtakım sıkıntılar yaşanıyor arkadaşlar.

Ayrıca son olarak şunu ifade edeyim: Biz bu vatandaşların oradan hiçbir sorun yok, durup dururken buraya geldiğini iddia etmiyoruz. Bizim iddiamız şu... Bunun tekrar altını çiziyorum, bakın bu konuda ciddi araştırmalar yaptık. Oraya gittim ben, heyet olarak gittik, Devlet Başkanıyla görüştük, bütün yetkililerle görüştük. Benim burada üç dört tane raporum var. Benim iddia ettiğim şey şu: Burada büyük bir proje var, emperyalist güçlerin oyunu var ve bu insanların buraya gelmesinin altyapısı oluşturulmuş, bu küresel güçler tarafından bunun altyapısı oluşturulmuş, benim dediğim bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Birer cümleyle toparlayacağız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir cümle söyleyeceğim.

Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Bu tecavüz konusunun biz Komisyon olarak olmadığını çok net bir şekilde söylemeliyiz. Şimdi, tecavüzün çok büyük bir insanlık suçu olduğunu biliyoruz ama orada yaşayan genç kızların ve kadınların tekrar ülkelerine döndükleri zaman hayatları olacak. Bizim Orta Doğu toplumlarında tecavüze uğrayan kadınların dışlandığını biliyoruz. Bu durumu özellikle Komisyon olarak belirtmemizde fayda görüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Malik Bey, lütfen toparlayın.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Oylamadan sonra bir önerim var, sadece benim değil, MHP’nin, CHP ve BDP’li arkadaşlarımızın ortak...

İzin verin Sayın Başkan, bitireyim.

BAŞKAN – Hayır ama şimdi şu var: Gündemi aldık, gündemi baştan oyladık.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, sadece bir arz edeyim, siz reddedebilirsiniz, çok önemli değil ama cümlemi bitireyim, izin verin.

Oylamadan sonra bu üç parti temsilcisi arkadaşımızın ortak bir sözlü önergesi var. Van için bir alt komisyon kurulmasını talep ediyoruz. Bunu lütfen oylayın, kabul edilir ya da eğilmez, çok önemli değil yani.

BAŞKAN – Bakın, gündemi baştan konuştuk. Gündeme ilişkin öneriler baştan alınır ve aldım da gündeme ilişkin önerileri. Dolayısıyla artık gündeme geçtikten ve gündem maddelerini görüştüğten sonra yeni bir gündem maddesi olarak alamam.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Peki Sayın Başkan, o zaman önerimi yineliyorum. Bundan sonraki toplantıya gündem maddesi olarak konmasını talep ediyoruz, ortak talebimiz.

BAŞKAN – Yani o arada... Önerirsiniz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, şu anda öneriyorum, kayıtlara geçiyor. İlla yazılı önerge vermemiz şart değil, sözlü önerge de verebiliriz. Üç partinin ortak önerisi, gelecek komisyonun gündem maddesinde Van'da inceleme yapmak üzere bir alt komisyon kurulması talebimiz gelecek komisyonda gündem maddesi olarak yerini alsın istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir cümle de... Önemli bir konu, hatırlatmak istiyorum size sadece.

BAŞKAN – Ama Levent Bey, hakikaten bitiremeyiz bu toplantıyı ya.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bununla ilgili değil yani çok önemli.

Adalet Komisyonunda yargı paketi görüşülecek. Az önce konuşmamın başında MİT'le ilgili değerlendirme yaparken, bunların İnsan Hakları Komisyonunda görüşülmesini ifade etmişim. Yani bunlar bize gelecek mi? O konuda bir çabanız olsun çünkü yargı paketinde çok yoğun maddeler var. Burada tartışılmasının gerektiğini ben düşünüyorum.

BAŞKAN – Bu tür tartışmalar ben Anayasa Komisyonundayken de yaşandı. Komisyonlar arası böyle, işte, benim komisyonumda görüşülsün, senin komisyonunda görüşülsün. Hatta bunlar zaman zaman Başkanlık Divanına taşındı, orada da müzakere edildi.

Ben de bir Komisyon Başkanı olarak arzu ediyorum ki birçok kanun buraya sevk edilsin ama daha biliyorsunuz yeni bu değişiklik yapıldı ve bizim Komisyonumuz bu konularda yeni yetkilendirildi. Başkanın sevk ettiği ancak kanunları görüşebiliriz. İleriki günlerde mesela İnsan Hakları Kurumu kanunu gelecek, muhtemelen bizde görüşülecek veya bir ombudsmanlık gelecek, bizde görüşülecek. Ama biraz daha Adalet Komisyonu mu Anayasa Komisyonu mu İnsan Hakları Komisyonu mu gibi kısmen tartışmaları alanlarda bunun kararını verme yetkisi Başkana ait.

LEVENT GÖK (Ankara) – Adalet Komisyonu zaten esas komisyon, orada görüşülecek. Biz alt komisyon olarak... Geçen yaptık ya.

BAŞKAN – Tali komisyon olarak.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet, tali komisyon olarak.

BAŞKAN - Yani görüşme sağlarız Başkanlıkla, arzu ederiz burada görüşülmesini.

LEVENT GÖK (Ankara) – Çünkü bildiğim kadarıyla, bugün sanırım görüşülecek idi.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi önergesi bir kez daha okutuyorum ve oylatacağım arkadaşlar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu"na, 'Değerlendirme ve Sonuç' kısmındaki son iki paragraftan önce gelmek üzere aşağıdaki paragrafın eklenmesini arz ederim.

Nevzat Pakdil

Kahramanmaraş

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyesi

"Ancak çadırkentlerde geçici koruma statüsü ile konuk edilen Suriye vatandaşlarından bazılarının Suriye'ye kaçırılması olayının içerisinde kamu görevlilerimizin bulunduğu iddiası medyada yer almış ve konu yargı mercilerince soruşturmaya tâbi tutularak tutuklama kararları verilmiştir. Benzer olayların tekrar yaşanmaması amacıyla yetkililerin gerekli etkin önlemleri alması ve olaya ilişkin sorumluluğu olanların ortaya çıkarılması beklenmektedir."

BAŞKAN – Şimdi bu önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, önerge üzerinde konuşabilir miyiz.

BAŞKAN – Konuşun, evet.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Arkadaşlar, belki sıkıntı yaratıyorsak özür diliyoruz ama konuşma heveslisi olduğumuz için değil yani bu işin usulü, özü böyle.

Şimdi bir önerge geldi. Bu önergenin rapora eklenmesi düşünülüyor. Benim kişisel düşüncem, bu önerge -zaten önergede de yazılı- incelemelerden sonra gelişen olayların rapora girmesini öneriyor. Bence bu doğru değil çünkü Komisyon gitmiş, orada incelemelerde bulunmuş. Komisyon incelemelerde bulunduğu konularda rapor yazacak. Şimdi tam da biraz önceki iddialarımızı doğrular nitelikte. Dönecek bu sefer bu rapor, siyasi bir amaç vermek adına, bu önerge eğer bu raporda kabul edilirse böyle bir amaç taşıyacak. Doğru olduğunu kabul etmiyorum, onun için bu önergenin rapora girmesini doğru bulmuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim arkadaşlar: Önergeyi ben baştan niye okuttum? Hem önerge burada müzakere edilsin hem de genel bir kural müzakere edilsin diye. Ama daha sonra elbette sizin söz hakkınız var. Ben tamamen bu söz hakkını baştan kullanın diye aslında okutmuştum önergeyi, o bakımdan size söz vermedim ama istediniz, veriyorum şu anda.

Evet, Levent Bey, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, efendim, arkadaşlarımızın şöyle bir rahat olması lazım. Biz Komisyon toplantısı yaptığımız zaman Meclisten izinliyiz. Bir kere saat bir de başlayıp da... Meclis Genel Kurulu başladığı için Komisyon toplantımızı bitirmemize gerek yok. Meclis toplantısı başlıyor diye Komisyon toplantısını sona erdirirsek, örneğin üçte buraya niçin geleceğimizi de izah edemeyiz. O yüzden bir kere izinliyiz hepimiz. Yani görevimizi layıkıyla yapmaya gayret ediyoruz.

Benim anlamadığım husus şu Nevzat Bey, iki defa okundu ama: Burada, siz, bu kişiyi teslim eden kişilerin tutuklanmasındaki garabete mi dikkat çekiyorsunuz orada? Tam anlayamadım metni. Bir daha rica ediyorum, anlayamadığım için rica ediyorum.

BAŞKAN – "Ancak çadırkentlerde geçici koruma statüsü ile konuk edilen Suriye vatandaşlarından bazılarının Suriye'ye kaçırılması olayının içerisinde kamu görevlilerimizin bulunduğu iddiası medyada yer almış ve konu yargı mercilerince soruşturmaya tâbi tutularak tutuklama kararları verilmiştir."

Önce bir olayı tespit ediyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Kim hakkında verilmiştir tutuklama kararı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – 2 tane Suriyeli muhalif askere...

BAŞKAN – Hayır, değil.

Kamu görevlilerince...

LEVENT GÖK (Ankara) – Kimdir onlar? İki MİT üyesi tutuklanmışlar.

BAŞKAN – "Benzer olayların tekrar yaşanmaması amacıyla yetkililerin gerekli etkin önlemleri alması ve olaya ilişkin sorumluluğu olanların ortaya çıkarılması beklenmektedir."

Yani burada bir temenni cümlesi var. Deniyor ki temenni cümlesinde, böyle bir olay bir daha vuku bulmasın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani burada ne tarif ediliyor?

BAŞKAN – Yani bizim herhangi bir kamu görevlisinin veya bir başkasının bu insanları zorla karşı tarafa götürülmesi veya iddia edildiği gibi böyle el ele bir maddi menfaat karşılığı ise o Türk örf ve âdetlerine uymayacak bir şeydir. O artık yani ağızma geliyor ama söylemek istemiyorum. "Bu alçaklık." diyeceğim ama demek istemiyorum. Böyle bir olayın olmamasını arzu ediyoruz.

Ayrıca da varsa sorumlular da yargılsın diye bir beklenti içerisinde.

LEVENT GÖK (Ankara) – O sorumlular kim? O sorumlular dediğiniz kim?

BAŞKAN – İşte onu yargı çerçevesinde... Kimse...

LEVENT GÖK (Ankara) – MİT midir o da yani işte? Özür diliyorum yani ben bu konuda aydınlanmadım.

BAŞKAN – Kimse...

Levent Bey, bu konuda varsa sözünüz alayım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, ben bu konuda aydınlanmadım.

Nevzat Bey, özür diliyorum, belki benim anlayışım kıt.

BAŞKAN – Anladım...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben anlayışımın kıt olduğunu kabul ediyorum ve o bakımdan aydınlanmak istiyorum.

Şimdi, şu yaşadığımız tartışmaya mı geliniyor? Dün görüştüğümüz MİT yasasında, biliyorsunuz, MİT'le ilgili bazı konularda tutuklama yapmak için izin alması koşulları getiriliyor idi. Ben onunla kafamla bağlantı kurdum. Yani bu teslim edenler MİT mensubudur da onlar tutuklanmıştır. Bunların tutuklanması mı engellenmek isteniyor? O mu anlatılmak isteniyor acaba? Ama o sorumlu... Onu bir tarif edelim şimdi. Benim aklıma o geldi şimdi? Nevzat Bey, bu konuyu bir aç Allah aşkına bana.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Şimdi, arkadaşlar, öncelikle hassasiyetinize teşekkür ederim.

Burada benim ifade etmek istediğim husus gayet açık, durumdan vazife çıkarmaya falan gerek yoktur. Biz kabahatli olanların, suçlu olanların cezalandırılması anlamındaki bir ifadeye burada yer verdik. Türkiye'nin, Türk milletinin bir hukuku var. Bizim örf ve âdetlerimiz var, geleneklerimiz var. Şimdi burada o şekilde verdim.

Şimdi, buradaki bir ifade kendi hukukumuzu, milletimizin hukukunu korumaya yönelik olarak bir davranıştır. Bu, biraz önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi bir temennidir. Bu temenninin burada yer almasını istiyoruz çünkü biz Komisyon olarak bu incelemeleri yaptık geldik ama kamuoyunda tartışılan, yapılan konuşmaların hepsini de takip ediyoruz yani bunlar bizim gündemimizde. Ama bu, biz geldikten sonra yine kamuoyunda o bölgeyle ilgili olarak ortaya çıkmış olan bir husustur. Ben bunu temenni babında hepimizin de hem İnsan Hakları Komisyonu olarak hem de millet olarak hukukumuzun korunması anlamında söyledim. Kim suçluysa yakasına yapışılır. O anlamda, sizin ifade ettiğiniz hususlarla ilgili olarak burada bir gerekçelendirme yok, onu belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Halaçoğlu...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, önergede "kaçırılan" kelimesi var sadece. Zannediyorum ki sadece kaçırma değil. Biliyorsunuz, hadisenin temelinde bir maddi menfaat meselesi de var. Şimdi, o zaman, kaçırılan veya maddi menfaat karşılığı teslim edilen şekilde...

BAŞKAN – Kaçırılması olayı diyor.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bu kaçırılma değil ama.

Bakın, şimdi, adam tutuyor, şu kadar dolar karşılığında teslim ediyor öbür tarafa. Bu kaçırılma değil.

BAŞKAN – Hocam, şöyle kaçırılma: Yani Türkiye'den zorla alıyor, götürüyor iddiası var. Bu bir kaçırmadır yani.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, hayır.

Bakın, başka bir şey söylüyorum: Eğer Suriye Gizli Teşkilatı tarafından, vesair tarafından gelip kamplardan kaçırılan insanlar olabilir ve bunlara yataklık yapanlar olabilir Türkiye'den, tamam mı, bunlar bir. Bir de tutup adam karşıdakiyle anlaşıp bir maddi menfaat karşılığında bazılarını teslim eder ki öyle bu hadise, o albayın teslimi bu şekilde. Onun için, önergeye -Bir mahzuru var mı?- "kaçırılan veya bir madde menfaat karşılığı teslim edilen" diyelim.

BAŞKAN – Daha geniş kavram olarak "Benzer olayların tekrar yaşanmaması amacıyla..." denmiş. Ama zaten bu benzer...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ama kaçırma değil, bakın. Kaçırılmalar benzer diyorsunuz, benzer değil o. O maddi menfaat karşılığı teslim edilen bir insan var, mesele de oradan kaynaklanıyor.

BAŞKAN – Kaçırma da olsa...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Kaçırma başka bir şey.

BAŞKAN – ...kapsamasını istemiyor musunuz yani bunu? O ayrı mı...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bakın, kaçırma veya diyorum, bakın ek yapıyorum. "Kaçırma veya bir maddi menfaat karşılığı teslim edilen."

Nevzat Bey, bir mahzuru var mı?

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Sayın Halaçoğlu'na teşekkür ediyorum.

Şimdi, buradaki husus şu: Şimdi yargıya intikal etmiş olan bir konu var, burada iddialar var. Şimdi, yargı kesin bir kararını verip burada insanlarla ilgili hüküm ortaya koymadan önce bu iddiaların üzerimizden atılması anlamında, onların yargılanması, suçluların cezasını bulması anlamındaki bir temennidir. Ama benim anladığım kadarıyla, Yusuf Bey Hocamın söylediği hususlara öyle bir vurgu yaparsak, sanki biz de yargılayıp neticeye varmış oluruz, almış oluruz gibi kanaatim var. O bakımdan, onu o şekilde ifade etmeye çalıştım Hocam. Yani böyle kesinleşmiş bir şey olmadan bir şey söylemeyelim diye.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ama Nevzat Bey, kaçırma çok farklı bir anlam taşıyor. Yani karşınızdaki devlet kaçırıyor. Yani siz kaçırmıyorsunuz ki. Niye kaçırasınız kendi ülkenizde? Ama bir maddi menfaat karşılığında teslim ediyorsunuz. Yani bakın bunda bir mahzur yok ki. Yani olmuş bir olay da olmamış da olabilir. Olacak bundan sonraki o türden olaylarda çünkü bu hep yapılabilecek şeylerdir.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ben bu önergeyi sokmayalım, geri çekelim diyorum, şundan ötürü: Birincisi, bu inceleme heyeti askerî kampları incelememi, gitmedi oraya değil mi, askerlerin tutulduğu kampları. Dolayısıyla bu olay o kampta olmuş olabilir. Bu bir gazete haberi bizim için, biz bunun olup olmadığını da bilmiyoruz.

Şimdi, bununla ilgili...

BAŞKAN – Ertuğrul Bey, yalnız tutuklamalar oldu.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Tutuklama oldu ama tutuklamaların her zaman olduğu, yargılamanın sonucunda bu sonucun çıkacağını da bilmiyoruz, öyle değil mi? Sonuçta aksi ispat edilene kadar herkes masum. Bu kurulun prensibi bu. Dolayısıyla bizim için henüz bu bir haber. Şimdi, dolayısıyla bu haber üzerine bu kadar iddialı bir şeyi, incelemediğimiz bir kampta olan bir şey hakkında buraya dâhil etmek bize ne bir şey kazandırır, bir şey kazandırmaz ama şunu kaybettirebilir: Emin olmadan konuşma riski burada var. Her ne kadar ben araştırmamın da kusurları olduğunu söylesem de. O yüzden bence burada ısrarcı olmayalım ve dışarı atalım bu önergeyi.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Eryılmaz...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Şimdi, biz, Hükûmetin Suriye politikasının yanlış olduğunu söylediğimiz zaman tepkiyle karşılaşıyoruz. Eğer siz eli silaha giden, teröre bulaşan, terörle ilişkili olan insanlarla diyaloga girerseniz bir şekilde gelir, sizi sıkıntıya sokar.

Bakın, şimdi diyoruz ki işte bir önergeyle, MİT elemanı almış bunu, teslim etmiş, işte şu kadar para almış gibi birtakım iddialar ortaya atılıyor. Yalnız şunu hatırlatayım: Dışişleri Bakanlığının 15 ve 17 Eylülde açıklamaları var, açın bakın arşivlerde. Suriye'ye kendisi gitti demiş. Net, Dışişleri Bakanlığının açıklaması. Şimdi ben soruyorum: Kendisi mi gitti, bu MİT ajanı mı teslim etti? 100 bin dolar mı alınmış? Yoksa Suriye'de yakalandığı ve hâlâ tutuklu olduğu iddia edilen 49 tane istihbaratçının iadesine karşılık olarak mı verildi? Bunları biz bilmiyoruz. Eğer çok araştırmamızı istiyorsanız bu konuda komisyon oluşturursunuz, araştırırız. Ama her kafadan bir ses çıkıyor. Bir kere bu albayın, teslim edildiği iddia edilen albayın en son İdlip'te yakalanan diğer albayın nasıl oraya gittiği, nasıl teslim edildiği, nasıl yakalandığı konusunda bizim elimizde hiçbir veri yok arkadaşlar ve bunların yaptığı açıklamalar var, bakın, işin kötü tarafı. Az önce de söyledim: "Bakın bu, olay çok

hassas.“ Karşınızda silahlı mücadele veren bir grup var. Haklı olabilir yani kendine göre haklı olabilir ama biz devlet olarak bir yönetimi silahlı güç kullanmak suretiyle devirmeye çalışan insanlarla eğer siz iş birliği yaparsanız, bu döner, ucu bir gün gelir size dokunur ve ısrarla söylüyorum. Bugün biz 40 bin şehit verdiğimiz, otuz yıldır mücadele ettiğimiz PKK gibi bir terör örgütüyle mücadele ederken, bunlara dış destek verenlerle yıllardır bunlara tepki gösterirken, bunlarla mücadele ederken, siz şimdi aynı pozisyonda olan bir başka örgütlü, silahlı örgütlü gruba destek veriyormuş gibi bir noktaya gelemezsiniz. Bu çok ciddi ve tehlikelidir.

Kaldı ki bizim Suriye ile 2006’da yaptığımız Adana Protokolü var arkadaşlar, açın okuyun o protokolü. Siz bir tarafta protokol yapacaksınız, silahlı eylemlere katılmış olan grupların iade edileceğine ilişkin protokol yapacaksınız, anlaşma yapacaksınız, bunu da feshetmeyeceksiniz. Ondan sonra çıkıp diyacaksınız ki: “Efendim, silahlı grup oluşturmuş olsa bile, adam öldürmüş olsa bile biz bunu teslim etmeyiz.” Bu bir çelişkidir. Bu devletin gelenekleriyle bağdaşmaz. Bunun uluslararası hukukta meşruiyeti yoktur. Siz, bunu eğer gündeme alırsanız sanki biz terörü koruyormuş gibi bir görüntü, teröre bulaşmış insanları koruyormuşuz gibi bir görüntüyle karşı karşıya... Bu, tehlikelidir. Bu işlere girmeyelim. Bu bizim de konumuzun dışındadır, onu istirham ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu şekliyle, önergedeki değişiklikle birlikte raporu oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – O zaman ben muhalefet şerhi vereceğim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Gazete haberi diyorsunuz. Bitmiş, raporu, incelemesi bitmiş. Şimdi o rapordan, incelemeden sonra...

BAŞKAN – Bir temenniyi aldık Malik Bey. Böyle olayların tekrarlanmaması açısından, olayı yargılamıyoruz.

Gündemimiz bitmiştir, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.52